

ФОНД НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО
И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2020 ГОДИНА

Скопје, април 2021 година

СОДРЖИНА	3
I. ВОВЕД	3
II. СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ	7
1. Број на осигуреници	7
2. Корисници на пензија	10
3. Корисници на најнизок износ на пензија	14
4. Корисници на паричен надоместок со преостаната работна способност	15
5. Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување	16
6. Учество на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во бруто домашниот производ	17
III. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ	18
IV. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА ФОНДОТ	20
1. Приходи на Фондот	21
2. Расходи на Фондот	26
3. Финансиски резултат	32
4. Акции и удели	32
5. Наплата на заостанатите ненаплатени придонеси	33
6. Информирање	34
V. ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ	36
1.Извештај за остварени права од ПИО во прв степен	36
2. Извештај за работата на Одделението за норматива, следење и примена на правни прописи за постапување по претставки	41
3. Остварување на правата од ПИО по одредбите на ЕУ и меѓународните договори	42
4. Работа на Одделението за оцена на работната способност	43
5. Матична евиденција	48
6. Исплата на пензии	51
7. Одделение за правни работи	53
8.Органи на управување на Фондот	56
1. Управен одбор	56
2. Директор	57
9. Стручна служба на Фондот	58
1. Човечки ресурси	58
2. Одделение за внатрешна ревизија	62
3. Буџетска контрола	64
4. Јавни набавки	65
5. Солидарен фонд	69
10. Информатички систем	71
11. Стопанисување со имотот на Фондот	75
VI. ЗАКЛУЧОК	77

ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО
ОСИГУРУВАЊЕ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2020 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Пензиското и инвалидското осигурување во секоја земја зазема едно од најзначајните места во целокупниот општествен, социјален и политички живот за населението. Економските, социјалните и демографските движења во општеството влијаат на развојот на пензискиот систем на секоја земја, а неговото значење се изразува преку бројот на осигуреници (вработени) кои плаќаат придонес за пензиско и инвалидско осигурување, висината на стапката на придонес што се плаќа, бројот на корисниците на пензија во земјата и висината на истата, како и учеството на расходите за пензиското и инвалидското осигурување во бруто домашниот производ на земјата.

Извештајот за работа на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија за 2020 година содржи поединечни и сеопфатни податоци и образложенија за остварените резултати при спроведувањето на истото во РСМ. Годишниот извештај содржи статистички податоци за остварените права од пензиското и инвалидско осигурување, финансиски податоци за работата на Фондот, матичната евиденција, општествениот стандард на корисниците на пензија и друго. Активностите на Фондот имаат големо влијание врз целата повозрасна популација во Републиката, а индиректно и врз членовите на нивните семејства.

Системот пензиско и инвалидско осигурување во Република Северна Македонија од 2006 година функционира како трестолбен систем, и тоа:

- Задолжително пензиско и инвалидско осигурување по основ на меѓугенерациска солидарност (Прв столб),
- Задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (Втор столб),
- Доброволно пензиско осигурување врз основа на индивидуално капитализирано штедење (Трет столб).

Првиот и Вториот столб од пензискиот систем, задолжително ги опфаќа сите вработени по основ на работен однос и вршење на дејност по разни основи, додека Третиот столб е на доброволна основа.

Работењето на Фондот се извршува согласно Законот за пензиското и инвалидското осигурување, Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за

придонеси од задолжително социјално осигурување, Буџетот на Фондот, Програмата за работа на Управниот одбор на Фондот и Стратегискиот план на Фондот.

Во рамките на пензиското и инвалидско осигурување, својата социјална сигурност ја остваруваат 335.398 корисници на права од пензиското и инвалидско осигурување, односно 326.295 корисници на пензија, 9.041 корисник на паричен надоместок за телесно оштетување и 62 корисника на паричен надоместок со преостаната работна способност, 16,10% од вкупното население на Република Северна Македонија во 2020 година (оценети 2.083.000, а учеството на вкупните расходи за пензиското и инвалидско осигурување (77.213,22 милиони денари) во бруто домашниот производ (664.010,00 милион денари), изнесува 11,63%, додека за исплата на пензии 8,08%.

Органи на управување на Фондот се Управниот одбор и Директорот на Фондот. Според член 156 став 2 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Сл. весник на РМ“ бр.98/2012 година), Управниот одбор на Фондот брои седум члена именувани од Владата со мандат од четири години. Од овој број, два члена се по предлог на Владата на Република Северна Македонија и пет членови се именувани на предлог од: Министерството за труд и социјална политика, Министерството за финансии, Репрезентативниот синдикат член на Економско-социјалниот совет, Репрезентативното здружение на работодавачите член на Економско-социјалниот совет и Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија.

Од 2012 година, согласно членот 120 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Сл. весник на РМ“ бр. 98/2012), стапката на придонес која се распределува за Вториот пензиски столб изнесува 6% фиксно од основицата за плаќање на придонесот утврдена со закон, а за Првиот столб се распределува 12,8% од вкупната стапка од 18,8% од уплатениот придонес во 2020 година.

На крајот од 2020 година, бројот на осигурениците изнесувал 571.863, додека бројот на корисниците на пензија изнесувал 326.295 корисници (заедно со минималните земјоделски и воени корисници), или во сооднос 1,75 осигуреници на 1 пензионер.

Во 2020 година, Фондот оствари вкупни приходи во износ од 77.682,64 милиони денари и вкупни расходи во износ од 77.213,22 милиони денари, односно вишок на приходи над расходи од 469,42 милиони денари. На финансиското работење на Фондот во 2020 година, влијаеше неостварувањето на предвидените макроекономски индикатори. Од тие причини е изготвен и усвоен Ребаланс на Буџетот на Фондот.

Во 2020 година, Фондот изврши усогласување на пензиите од 722 денари во фиксен износ од 1-ви јануари и 0,6% од 1-ви јули 2020 година за сите корисници на пензија со остварено право на пензија со декември 2019 година, односно со јуни 2020 година, што имаше влијание врз одржувањето на реалната вредност на пензиските примања.

Со извршеното усогласување на пензиите, просечната пензија во декември 2020 година (од работничко право) изнесуваше 15.461 денар и во однос на 2019 година (14.579) е повисока за 6,05%, а заедно со минималните земјоделски и воени пензии, просечната пензија во 2020 година изнесуваше 15.483 денари, а во 2019 година истата изнесуваше 14.602 денари и е зголемена за 6,03%.

И во 2020 година, Фондот водеше кадровска политика согласно антикризните мерки на Владата на Република Северна Македонија, да нема нововработени на упразнетите места по основ на пензионирање и останати основи, согласно Законот за работни односи.

Со примена на Проектот за техничка поддршка за дизајнирање на новите деловни процеси за остварување на правата и исплата на пензиите, во 2020 година значително е скратен рокот за решавање на правата од пензиското и инвалидско осигурување и исплатата на пензиите.

Во декември 2020 година се исплатуваа пензии на вкупно 326.295 корисници на пензија (со воени и минимални земјоделски), со просечен месечен износ на расходи во износ од 5.120,65 милиони денари во нето износ и 665,68 милиони денари придонес за здравствено осигурување, или заедно 5.786,33 милион денари.

Во 2020 година, согласно законските прописи за продажба на акциите и уделите што ги поседува Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија, стекнати по основ на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, Комисијата за акции и удели не поднесе предлози до Управниот одбор на Фондот за продажба на акциите и уделите на Фондот. Имено, на почетокот од 2020 година, беа закажани парламентарни избори кои беа одложени заради пандемијата, па потоа во втората половина од годината беа одржани, а исто така немаше ни интерес за купување на акции и удели од заинтересирани инвеститори. Од сите овие причини, оваа година ниту се продаваа акции и удели ниту Фондот оствари приходи.

И во 2020 година, Фондот учествуваше во спроведувањето на Проектот на Владата на Република Северна Македонија за бањско-климатска рекреација на корисниците на пензија. Поднесувањето на барањата и електронската обработка се вршеше во Фондот, кои беа доставувани до Комисијата за рангирање на барањата, но поради пандемијата оваа година

проектот за кој по буџет беа предвидени 38,00 милиони денари се стопираше, а парите кои беа предвидени за оваа намена се пренаменети за други важни потреби.

II. СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ

1. Број на осигуреници

Врз основа на матичната евиденција на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија со состојба декември 2020 година, евидентирани се 84.909 обврзници и 571.863 осигуреници со задолжително пензиско и инвалидско осигурување.

Табела бр. 1: Број на осигуреници и обврзници во декември 2020 година:

Реден број	Филијали	Обврзници	Осигуреници
1	Берово	1.063	3.930
2	Битола	4.640	33.840
3	Валандово	552	2.799
4	Велес	2.525	14.672
5	Виница	649	4.948
6	Гевгелија	1.863	11.594
7	Гостивар	3.798	14.239
8	Дебар	732	3.184
9	Делчево	866	5.848
10	Демир Хисар	440	2.089
11	Кавадарци	2.340	18.445
12	Кичево	1.596	10.496
13	Кочани	1.828	12.727
14	Кратово	248	1.425
15	Крива Паланка	731	4.029
16	Крушево	592	1.410
17	Куманово	3.607	21.454
18	Македонски Брод	238	1.602
19	Неготино	1.327	5.765
20	Охрид	2.761	18.278
21	Прилеп	5.928	24.587
22	Пробиштип	478	3.505
23	Радовиш	1.669	5.676
24	Ресен	922	3.416
25	Свети Николе	1.020	4.298
26	Струга	2.424	11.553
27	Струмица	5.506	23.046
28	Тетово	6.399	30.469
29	Штип	2.038	22.356
30	Скопје	26.129	250.183
Вкупно		84.909	571.863

Според податоците на Фондот, бројот на осигуреници (состојба декември 2020 година) за кои се плаќа придонес од 8 до 12 месеци, изнесува 536.506, или 93,82% од вкупниот број на осигуреници (571.863).

Табела бр.2: Број на корисници на пензија и број на осигуреници

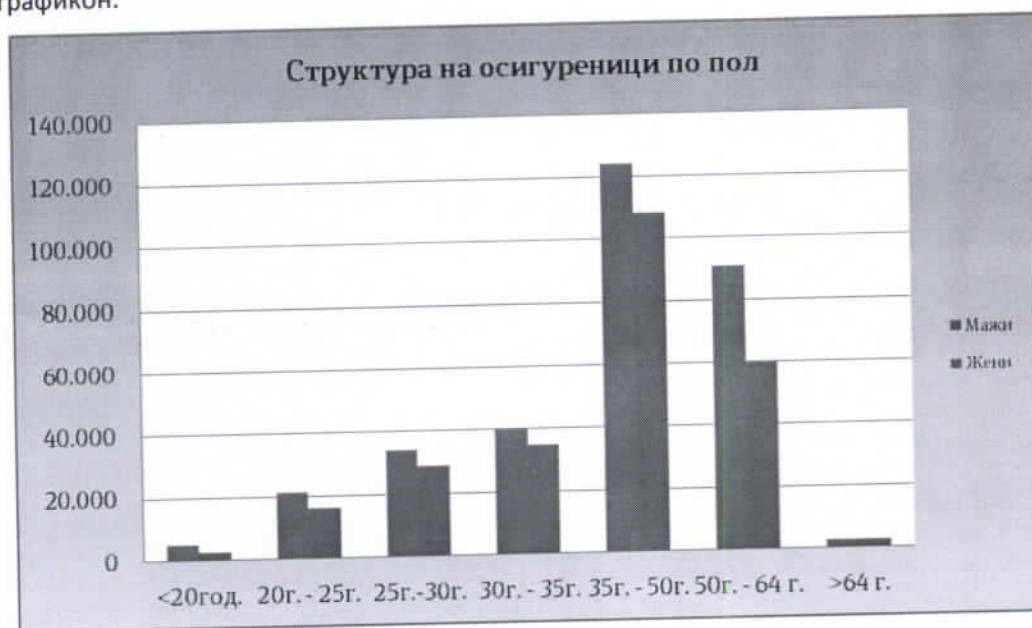
Година	Број на осигуреници	Број на корисници на пензија (без воени и земјоделски корисници)	Број на корисници на пензија на 1000 осигуреници	Број на осигуреници на 1 корисник на пензија
2007	424.338	272.386	693	1,6
2008	451.491	273.281	654	1,7
2009	475.780	273.977	576	1,7
2010	466.280	273.751	587	1,7
2011	489.608	277.441	567	1,8
2012	507.061	282.334	557	1,8
2013	526.909	289.114	549	1,8
2014	536.191	293.860	548	1,8
2015	558.821	299.640	536	1,9
2016	570.168	305.766	536	1,9
2017	575.574	310.744	540	1,9
2018	578.023	315.780	546	1,8
2019	581.405	322.704	555	1,8
2020	571.863	325.125	569	1,8

Бројот на регистрирани осигуреници во декември 2020 во однос на декември 2019 година е намален за 9.542 осигуреника како резултат на ковид пандемијата.

Бројот на осигурениците, корисниците на пензија и нивниот сооднос е даден во следниот графикон:

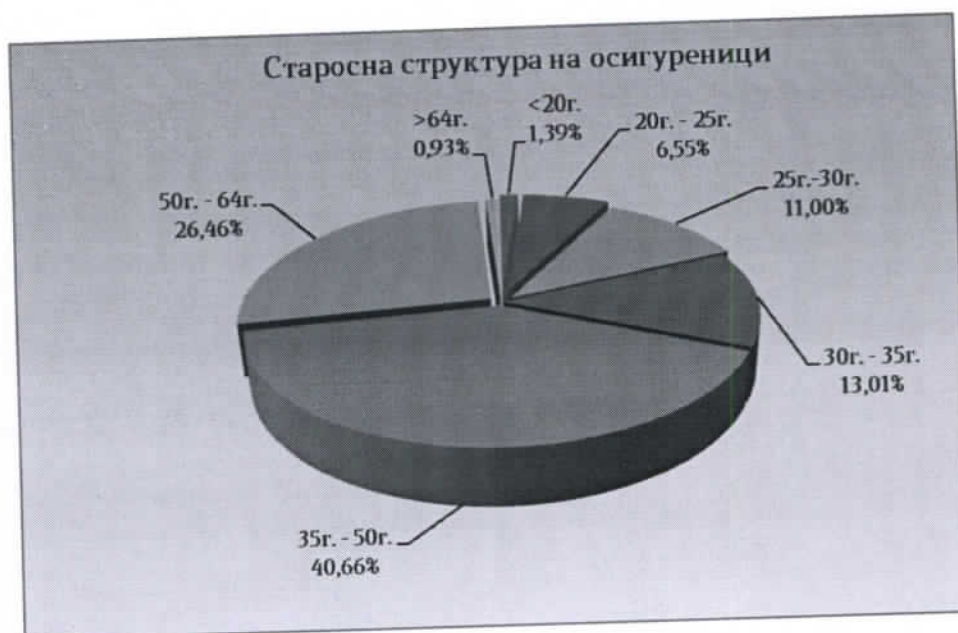

Структурата на осигурениците по пол и возраст во декември 2020 година е дадена во следниот графикон:

Од вкупниот број на осигуреници во 2020 година, 124.090 осигуреници се мажи и 108.424 жени на возраст од 35-50 години, а од 50-64 годишна возраст, бројот на осигуреници - мажи изнесува 90.923 и жени 60.405, а останатите осигуреници се од другите возрасни категории.

Старосната структура на осигурениците во декември 2020 година е дадена во следниот графикон:

2. Корисници на пензија

Број на корисниците на пензија од работничко осигурување, воени и земјоделски пензии со состојба на 31.12.2020 година.

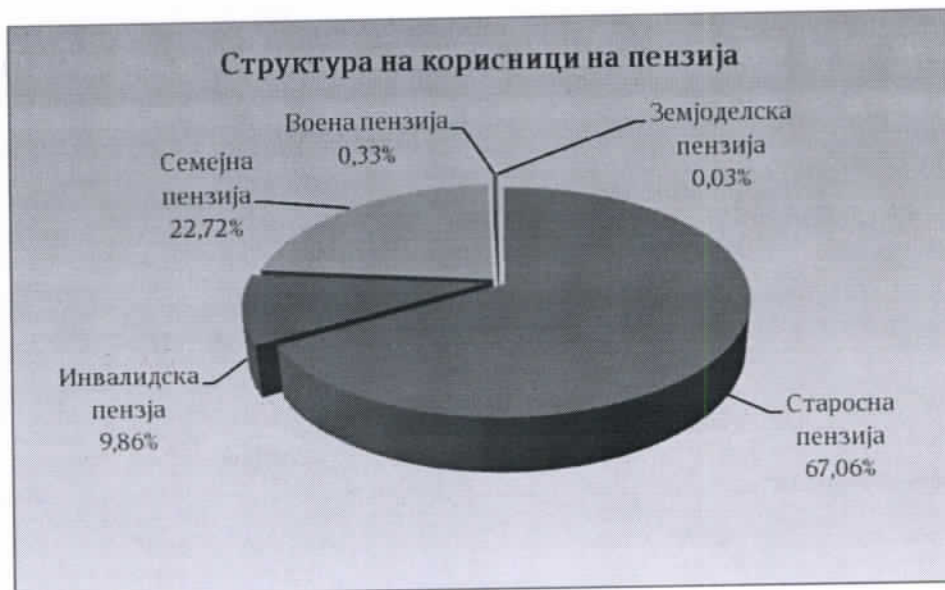
Табела бр.3: Број на корисници на пензија во декември 2019 и 2020 година

Вид на пензија	Корисници на пензија 31.12.2019	Корисници на пензија 31.12.2020	Зголемување/намалување	Индекс 2020/2019
Старосна	212.941	218.815	5.874	102,8
Инвалидска	34.217	32.169	-2.048	94,0
Семејна	75.546	74.141	-1.405	98,1
Вкупно	322.704	325.125	2.421	100,8
Воени	1.184	1.080	-104	91,2
Земјоделски	151	90	-61	59,6
Вкупно пензии:	324.039	326.295	2.256	100,7

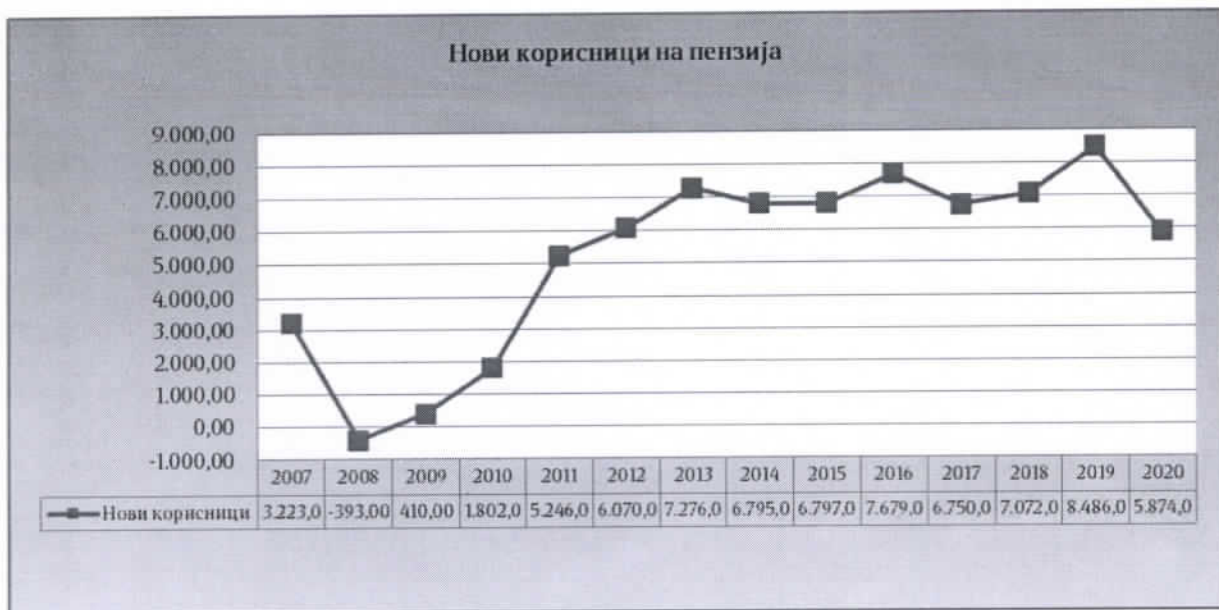
Освен редовните, воените и земјоделски пензии, Фондот исплаќа и надоместок за телесно оштетување за 9.041 корисник, од кои 1.671 се корисници на телесно оштетување, како единствено право од пензиското и инвалидско осигурување.

Бројот на корисниците на пензија во 2020 година (заедно со минималните земјоделски и воени пензии) во однос на 2019 година, е поголем за 2.256 корисници на пензија, или за 0,7%. Корисниците на минимални земјоделски и воени пензии и во иднина ќе се намалуваат со природен одлив, поради тоа што затекнатите корисници своето право го оствариле според законски прописи кои веќе не се применуваат, а нови права не се остваруваат.

Структурата на корисниците на пензија по видови на пензија е следна:

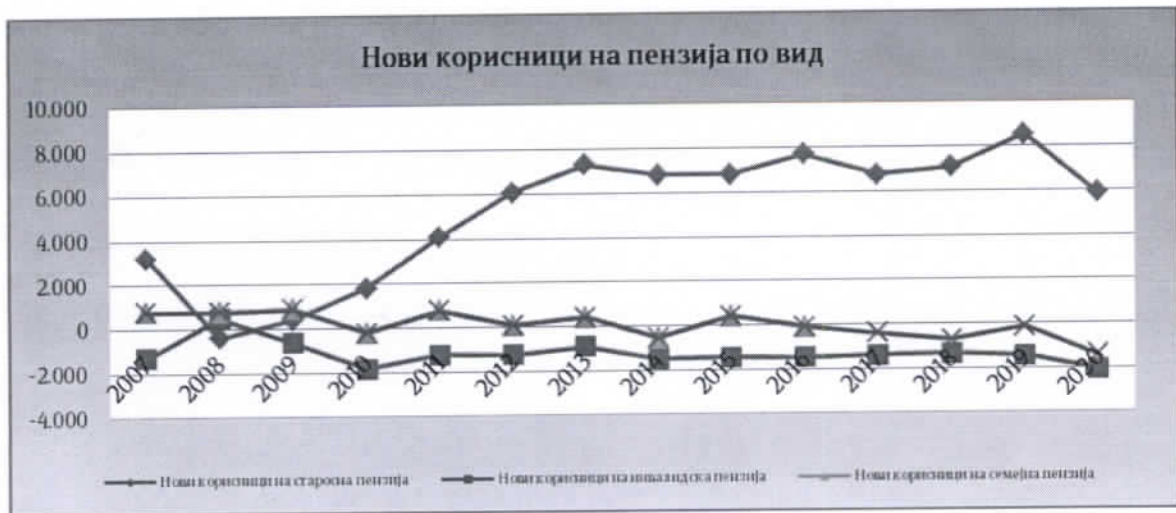
Приливот на нови корисници на старосна пензија од 2007 до 2020 година е даден во следниот графикон:

Табела бр.4: Стапка на пораст на корисниците на пензија од 2007-2020 година според видот на пензија

Период	Нови корисници на старосна пензија	Нови корисници на инвалидска пензија	Нови корисници на семејна пензија	Вкупно
2007-2006	2,2	-2,7	1,1	1,0
2008-2007	-0,3	1,1	1,0	0,3
2009-2008	0,3	-1,3	1,2	0,3
2010-2009	1,2	-3,8	-0,3	-0,1
2011-2010	2,7	1,9	1,0	1,3
2012-2011	3,9	-2,8	0,1	1,8
2013-2012	4,5	-2,1	0,5	2,4
2014-2013	4,0	-3,5	-0,7	1,6
2015-2014	3,9	-3,5	0,5	2,0
2016-2015	4,2	-3,7	-0,1	2,0
2017-2016	3,5	-3,6	-0,5	1,6
2018-2017	3,6	-3,6	-0,9	1,6
2019-2018	4,2	-4,0	-0,2	2,2
2020-2019	2,8	-6,0	-1,9	0,8

Зголемувањето на бројот на корисниците на пензија од 2007-2020 година е дадено во следниот графикон:

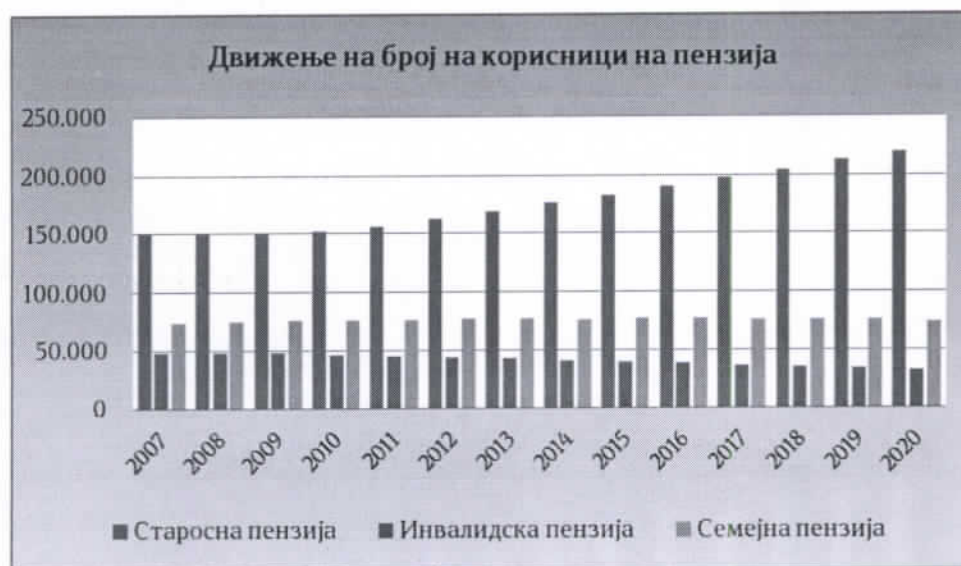

Приливот на корисниците на инвалидска пензија и во 2020, како и во претходните години се намали, заради измените во Законот за пензиското и инвалидското осигурување.

Табела бр.5: Движење на бројот на корисниците на пензија од работничко осигурување, по години:

Година	Старосна пензија	Инвалидска пензија	Семејна пензија	Вкупно
2007	150.075	48.364	74.257	272.696
2008	149.682	48.562	75.037	273.281
2009	150.092	47.947	75.937	273.976
2010	151.894	46.118	75.739	273.715
2011	156.016	44.895	76.530	277.441
2012	162.086	43.648	76.600	282.334
2013	169.362	42.741	77.011	289.114
2014	176.157	41.245	76.458	293.860
2015	182.954	39.814	76.872	299.640
2016	190.633	38.343	76.790	305.766
2017	197.383	36.970	76.391	310.744
2018	204.455	35.645	75.680	315.780
2019	212.941	34.217	75.546	322.704
2020	218.815	32.169	74.141	325.125

Графички приказ на движењето на бројот на корисниците на пензија

Според дадениот графикон, произлегува дека бројот на корисниците е во пораст и во 2020 година повеќе од една половина, или 67,30% од вкупниот број корисници на пензија се корисници на старосна пензија, а другиот дел се однесува на корисници на семејна и инвалидска пензија.

3. Корисници на најнизок износ на пензија

Табела бр.6: Број и висина на пензијата на корисниците на најнизок износ на пензија

	Број на корисници	Износ на пензија (денари)
Прва група		
Пензии остварени до 31.12.1996	1.997	12.499,00
Пензии остварени од 1997-2001	463	10.883,00
Пензии остварени по 2001	5.956	11.427,00
Вкупно прва група (над35 години маж и над 30 години жена)	8.416	
Втора група		
Пензии остварени од 31.12.1996	2.842	12.251,00
Пензии остварени од 1997-2001	1.027	10.319,00
Пензии остварени по 2001	14.797	10.833,00
Вкупно втора група (над 25 години маж и над 20 години жена)	18.666	
Трета група		
Пензии остварени до 31.12.1996	7.708	11.934,00

Пензии остварени од 1997-2001	3.596	9.751,00
Пензии остварени по 2001	39.492	10.240,00
Вкупно трета група (до 25 години маж и до 20 години жена)	50.796	
Вкупно:	77.878	

Најнискиот износ на пензија се определува независно од висината на пензијата определена врз основа на должината на пензискиот стаж и остварените плати. Тоа значи дека на осигуреникот му се гарантира износ на пензија кој е повисок од пензијата определена од должината на пензискиот стаж и остварените плати. Институтот најнизок износ на пензија, се заснова на принципот на социјална праведност и неговата висина зависи од должината на работниот придонес изразена преку должината на пензискиот стаж и ако истата е пониска на корисникот му се исплатува до најниската пензија.

4. Корисници на паричен надоместок со преостаната работна способност

Во Фондот, на крајот на 2020 година, имаше 62 корисника, од кои 50 за време на чекање на вработување на својата или друга соодветна работа, 4 корисници со скратено работно време и 8 корисници поради помал личен доход на друга соодветна работа.

По влегување во сила на измените на Законот за ПИО („Сл. весник на РМ“ бр. 153/2007 година), сите корисници на паричен надоместок по основ на преостаната работна способност кои имаа навршено над 50 години живот, се преведоа во инвалидска пензија по основ на намалена работна способност.

Корисниците (со утврдена промена на работно место, или скратено работно време), кои немале навршено 50 години живот, останаа и понатака да работат на друга работа, или со скратено работно време, и сè уште користат парични надоместоци.

Табела бр.7: Број на корисници на паричен надоместок од 2007-2020 година

Вид на право година	Чекање на вработување	Скратено раб. време	Помала плата	Останати	Вкупно
2007	1768	67	113	0	1948
2008	202	15	8	0	225
2009	183	14	9	0	206
2010	158	13	6	0	177
2011	145	16	10	0	171

2012	94	13	9	0	116
2013	95	13	9	0	117
2014	81	6	23	0	110
2015	81	6	23	0	110
2016	72	5	9	0	86
2017	72	5	9	0	86
2018	72	5	9	0	86
2019	72	5	9	0	86
2020	50	4	8	0	62

5. Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување

Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување се осигуреници кај кои настанало загубување, посуштествено оштетување или позначителна онеспособеност на работната способност на одделни органи или делови од телото, што ја отежнува нормалната активност на организмот и бара поголем напор во остварувањето на животните потреби, без оглед на тоа дали причинува или не причинува инвалидност.

Право на паричен надоместок за телесно оштетување осигуреникот стекнува независно од тоа дали се стекнал и користи некое друго право од пензиското и инвалидско осигурување.

Бројот на корисниците кои примаат паричен надоместок за телесно оштетување во 2020 година изнесуваше 9.041 корисник, од кои 1.671 корисник на единствено право и 7.370 корисници со право на пензија. Бројот на корисниците на телесно оштетување во 2020 во однос на 2019 година е намален за 556 корисници, или за 5,8%.

6. Учество на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во бруто домашниот производ

Учеството на расходите за пензиско и инвалидско осигурување, бруто домашниот производ и нивниот сооднос е дадено во следната табела:

Табела бр. 8: Расходи за ПИО, БДП и учество на расходите во БДП

Година	Вкупни расходи за ПИО	БДП	Учество на расходите за ПИО во БДП
	во милиони денари		
2007	32.770	333.845	9,8
2008	38.733	405.014	9,6
2009	41.393	396.496	10,4

2010	42.507	425.628	10,0
2011	44.306	455.387	9,7
2012	46.227	476.072	9,7
2013	50.854	474.196	10,7
2014	54.017	518.380	10,4
2015	56.789	552.286	10,3
2016	61.488	579.646	10,6
2017	65.149	630.859	10,3
2018	68.544	660.308	10,4
2019	73.122	697.431	10,5
2020	77.213	664.010	11,6

Учеството на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во 2020 година во однос на БДП изнесува 11,6%.

Учеството на расходите за пензии во 2020 година изнесува 9,07% во однос на БДП истата година.

III. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ

Согласно член 3 од Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Сл.весник на РСМ“ бр. 276/2019 и 30/2020) и објавата за движење на трошоците за живот од страна на Државниот завод за статистика, пензиите за 2020 година се усогласија за: 722 денари од 1 јануари и 0,60% од 1 јули.

Усогласувањето на пензиите во периодот од 2007 до 2020 година е прикажано во следниот преглед:

Табела бр.9: Извршено усогласување на пензиите од 2007-2020 година:

Година	Усогласување на пензиите на 1 јануари	Усогласување на пензиите на 1 јули	Вкупно усогласување
2007	0,64%	1,04%	1,69%
2008	13,00%	7,65%	21,66%
2009	3,50%	2,02%	5,59%
2010	0,30%	1,10%	1,40%
2011	0,75%	2,10%	2,87%

2012	0,31%	1,40%	1,71%
2013*	1,15%	0,75%	+5% допол. Вкуп. 7%
2014	5% од февруари	0,00%	5,00%
2015	0,00%	5% од септември	5,00%
2016	0,00%	5% од ноември	5,00%
2017	0,82%	0,76%	1,59%
2018	1,69%	1,80%	3,52%
2019	0,70%	0,40%	1,10%
2020	5% (722 денари)	0,60%	722 + 0,60%

*Редовно и дополнително усогласување

Со извршените усогласувања на пензиите, просечната пензија во декември 2020 година изнесуваше 15.483,00 денари и истата во однос на 2019 година во износ од 14.602,00 денари е повисока за 6,03%. Зголемувањето е резултат на извршеното редовно усогласување на пензиите во 2020 година, како и на висината на пензиите на новите корисници на пензија.

Табела бр.10: Просечните пензии по видови, во декември 2019 и 2020 година изнесуваат, и тоа:

Вид на пензија	2019	2020	Индекс
	во денари		
Старосна пензија	15.849	16.703	105,4
Инвалидска пензија	13.167	13.980	106,2
Семејна пензија	11.638	12.437	106,9
ВКУПНО	14.579	15.461	106,0
Земјоделска пензија	7.236	8.051	111,3
Воена пензија	21.891	22.782	104,1
ВКУПНО	14.602	15.483	106,0

Просечната исплатена пензија заедно со воените и минимални земјоделски пензии во декември 2020 година изнесува 15.483 денари и во однос на просечната плата во декември 2020 година изнесува 54,7%, и тоа: 16.703,00 денари за старосна пензија, 13.980,00 денари за инвалидска пензија и 12.437,00 денари за семејна пензија.

IV. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА ФОНДОТ

Со Буџетот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија за 2020 година, како и со првиот и вториот Ребаланс на Буџетот на Фондот како составен дел на Буџетот на Републиката, беше планирано финансиското работење на Фондот да се оствари со избалансирани приходи и расходи согласно објавените макроекономски индикатори за пораст на приходите од придонесите за 6,5% (4,4% од предвидениот пораст на платите и 2,1% пораст на вработеноста, како и стапка на придонес за ПИО од 18,8%), како и обезбедување на средства од Буџетот на Републиката за редовните законски обврски, за транзиционите трошоци и покривање на дефицитот на Фондот. Порастот на платите е значаен фактор за пресметка и плаќање на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, исто така и порастот на вработеноста битно влијае при остварувањето на приходите на Фондот. Во делот на расходите, беше проектирана редовна исплата и законско зголемување на пензиите од јануари и од јули 2020 година, како и пораст на бројот на корисниците на пензија од 1,81% на годишно ниво.

На финансиската состојба на Фондот влијаеше стапката на придонес за пензиско и инвалидско осигурување, која во 2020 година изнесуваше 18,8% согласно Законот за придонеси

од задолжителното социјално осигурување, како и преземените активности на Фондот за наплата на заостанатите неплатени придонеси за периодот до 31.12.2008 година, со што се наплатени средства во износ од 89,87 милиони денари.

Со средствата остварени од придонесите, како и со дозначените средства од Буџетот на Републиката, од приходите од акцизи и другите неданочни приходи, Фондот во 2020 година оствари вкупни приходи во износ од 77.682,64 милиони денари. Со овие и со пренесените средства од 2019 година (4.454,79 милиони денари), Фондот изврши вкупни приходи во износ од 82.137,43 милиони денари.

Фондот и во 2020 година, редовно вршеше исплата на пензиите во првата недела од месецот за изминатиот месец, без користење на позајмица од Буџетот на Републиката како претходните години кога намаше доволно средства за исплата и истата ја враќаше по исплатата со акумулирањето на средствата од придонесите.

Вкупните остварени приходи на Фондот во 2020 година во однос на планираните средства со Ребалансот на Буџетот на Фондот изнесуваат 99,82%, а во однос на 2019 година се повисоки за 2,33%, а вкупните расходи се на нивото на планираните средства со Буџетот, или 99,22%, а во однос на 2019 година се повисоки за 5,59%.

1. Приходи на Фондот

Вкупните приходи на Фондот во 2020 година се во износ од 77.682,64 милиони денари и се остварени од следните извори на финансирање:

- **Од изворни приходи** (придонес од плата, бенефициран стаж, придонес од физички лица кои самостојно вршат дејност и вработени кај нив, како и од индивидуални земјоделци и Агенцијата за вработување), се остварени средства во износ од 46.341,86 милиони денари, или 59,66% од вкупните приходи.

- **Средствата од Буџетот на Републиката** се остварени во износ од 29.852,40 милиони денари, или 38,43% од вкупните приходи.

- **Од акцизи** се остварени средства во износ од 1.334,88 милион денари, или 1,72% од вкупните приходи.

- **Од дивиденда** се остварени средства во износ од 10,69 милиони денари, кои во однос на вкупните приходи изнесуваат 0,01%.

- **Од други приходи** се остварени средства во износ од 142,81 милион денари, или 0,18% од вкупните приходи.

Придонесот од плата за 2020 година се плаќа по стапка од 18,8% на бруто платата и е основен и најголем извор за финансирање на Фондот. Сите уплатени придонеси од плата Фондот ги распределува меѓу Првиот и Вториот пензиски столб. Распределбата на придонесот во 2020 година меѓу Првиот и Вториот столб, согласно новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување од 08.08.2012 година, е утврден на фиксна стапка за Вториот столб од 6%, а за Првиот столб од 12,8%, како разлика помеѓу стапката на вкупниот придонес и стапката на придонес за втор столб.

Во 2020 година од придонес од плата, остварени се средства во износ од 44.649,29 милиони денари и истите изнесуваат 101,97% во однос на планираните со Буџетот и Ребалансот на Буџетот на Фондот, а во споредба со 2019 година се повисоки за 10,64%, или 4.293,07 милиони денари. Учеството на придонесот од плата во вкупните приходи изнесува 57,48%. Во зголемувањето на придонесот од плата во 2020 година, битно влијаеше и зголемената стапка на придонесот од 18,4% на 18,8%, а мало учество имаше и зголемената наплата на придонеси и наплатата на заостанатите придонеси заклучно со 31.12.2008 година, во износ од 89,87 милиони денари.

Придонесот од плата по месеци во 2020 и 2019 година се движи според следната динамика:

Табела бр.11: Придонес од плата по месеци

Месеци	Наплатени придонеси		Индекс 2020/2019	Разлика
	2020	2019		
Јануари	3.125,11	2.605,77	119,93	519,34
Февруари	3.774,71	3.222,40	117,14	552,31
Март	3.619,31	3.275,56	110,49	343,75
Април	3.752,90	3.541,24	105,98	211,66
Мај	3.394,53	3.285,10	103,33	109,43
Јуни	3.645,51	3.135,14	116,28	510,37
Јули	4.122,92	3.525,85	116,93	597,07
Август	3.384,98	3.350,99	101,01	33,99
Септември	3.762,20	3.258,19	115,47	504,01
Октомври	3.742,55	3.442,71	108,71	299,84
Ноември	3.631,82	3.511,27	103,43	120,55
Декември	4.692,75	4.202,00	111,68	490,75
Вкупно	44.649,29	40.356,22	110,64	4.293,07

Од табелата се гледа дека придонесот од плата во 2020 во однос на 2019 година, е повисок за 10,64%, а по месеци има поголемо остварување во јануари, февруари, јуни, јули, септември 2020 година.

Приходите од придонесот од доходот (539,70 милиони денари), приходите од физичките лица што вршат дејност и вработените кај нив (1.008,96 милиони денари), како и од индивидуалните земјоделци (139,39 милиони денари), се остварени во износ од 1.688,05 милиони денари и нивното учество во вкупните приходи изнесува 2,17%.

Приходите од Агенцијата за вработување се дозначуваат по основ на придонесот за невработени лица кои примаат паричен надоместок. Во 2020 година, по овој основ, се дозначени средства во износ од 4,52 милиони денари и истите во споредба со 2019 година (5,92 милиони денари) се пониски за 1,40 милиони денари, или за 23,65%, а нивното учество во вкупните приходи на Фондот изнесува само 0,01%. Овие средства, од година во година се намалуваат поради намалувањето на бројот на лицата за кои се плаќа придонес, поради измената на законските прописи и се плаќа придонес само за лицата кои немаат навршено 15 години пензиски стаж.

Приходите од акцизите се остварени во износ од 1.334,88 милион денари и истите во вкупните приходи учествуваат со 1,72%. Овие приходи се пресметуваат по стапка од 9,18% од нафтените деривати. Во споредба со 2019 година, приходите од акцизите се пониски за 3,2%, а во однос на планираните се пониски за 0,08%.

Трансферните средства од Буџетот на Републиката се остварени во износ од 29.852,40 милиони денари и истите се во однос на планираните средства со Буџетот на Фондот (96,58%), а во споредба со остварените приходи во 2019 год. (28.098,22 милиони денари) се повисоки за 6,24%. Дозначените средства се однесуваат, и тоа:

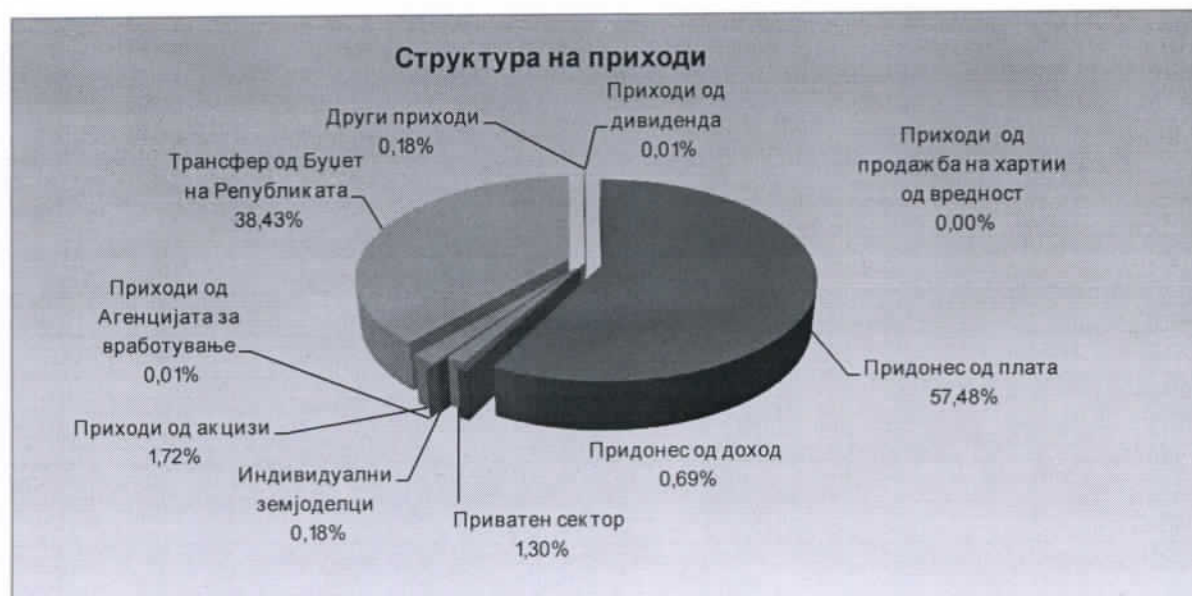
- 3.000,00 милиони денари за законски обврски (за корисници на минимални земјоделски пензии, воени пензии, борци пред и по 9.9.1943 година, корисници на товар на Републиката, учители, корисници во КПД, како и за исплата на разлики по основ на усогласувањето од 8% за изминат период согласно пресудата на Врховниот суд на РСМ),
- 9.053,03 милиони денари за транзициони трошоци,
- 17.286,02 милиони денари за покривање на тековен дефицит,
- 513,35 милиони денари трансфер од Министерството за одбрана, а се однесуваат за исплата на пензии остварени според Законот за АРМ.

Учеството на приходите од Буџетот на Републиката во вкупните приходи на Фондот изнесува 38,43%, а учеството на тековниот дефицит во вкупниот трансфер изнесува 57,90% и истиот бележи пад од оваа година. Средствата од Буџетот на Републиката е втор по големина приход и претставува значајна ставка во финансирањето на пензиското и инвалидско осигурување. Приходите од Буџетот на Републиката редовно се дозначуваа, по претходно доставени месечни пресметки од страна на Фондот.

Приходи од дивиденда и од продажба на акции и удели во 2020 година се остварени во износ од 10,69 милиони денари, и тоа:

- **Од дивиденда** се остварени средства во износ од 10,69 милиони денари и истите изнесуваат 0,01% од остварените приходи во Буџетот,
- **Од продажба на акции и удели** во 2020 година не се остварени приходи од причина што не можеше да се спроведат аукции поради вонредните избори и поради пандемијата и незаинтересираност за купување,
- **Од другите приходи** остварени се средства во износ од 142,81 милиони денари и истите изнесуваат 96,01% во споредба со планираните, а во однос на 2019 година се помали. Другите приходи се однесуваат, и тоа: 3.388,42 милиони денари вратен придонес по Закон за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, 18,40 милиони денари од приходи од закупнина, 16,14 милиони денари од надомест и отштета, 8,04 милиони денари од вратени пензии од странство, 77,01 милион денари од приходи остварени од минат период, 0,71 милион денари од вратени девизи од пензии во странство, 0,27 милиони денари вратени средства од Солидарен фонд, 12,21 милион денари од камати по основ на ненавремени плаќања на придонес од ПИО, 9,07 милиони денари надомест од приватни фондови за вршење на дејноста на Фондот и 0,96 милион денари од останати приходи.

Структурата на приходи е следна:

Според структурата на приходите, во вкупните приходи најголемо е учеството на придонесот од плата од 57,48%, од Буџетот на Републиката со учество од 38,43%, или по двата основа 95,91%, додека од сите останати приходи остварените средства учествуваат со 4,09 % во вкупните приходи.

Табела бр.12: Остварени и планирани приходи на Фондот во 2020 година:

Ред. Број	Вид на приход	Ребаланс наБуџет за 2020 год.	Остварено I-XII 2019	Остварено I-XII 2020	Индекс 4:2	Индекс 4:3
0	1	2	3	4	5	6
1	Придонес од плата	43.787,67	40.356,22	44.649,29	101,96	110,64
2	Придонес од доход	520,00	490,26	539,70	103,79	110,08
3	Приватен сектор	943,00	921,62	1.008,96	107,00	109,48
4	Индивидуални земјоделци	129,00	153,08	139,39	108,05	91,06
5	Приходи од Агенцијата за вработување	5,00	5,92	4,52	90,04	76,35
	Вкупно придонеси	45.384,67	41.927,10	46.341,86	102,11	110,53
6	Приходи од акцизи	1336,00	1.378,61	1.334,88	99,92	96,83

7	Трансфер од Буџет на Републиката	30.911,00	28.098,22	29.852,40	96,58	106,30
8	Други приходи	180,00	4.472,58	142,81	79,34	3,19
9	Приходи од дивиденда	11,00	8,48	10,69	97,18	126,06
10	Приходи од продажба на хартии од вредност	0,00	30,54	0,00	0,00	0,00
	Вкупни приходи	77.822,67	75.915,53	77.682,64	99,82	102,33

2. Расходи на Фондот

Со Буџетот и двата ребаланса на Буџетот на Фондот за 2020 година, расходите беа проектирани согласно макроекономските индикатори и беше проектирана редовна исплата на пензиите и усогласување на истите од 1-ви јануари и 1-ви јули 2020 година, како и пораст на бројот на корисниците на пензија од 1,81% на годишно ниво.

Вкупните расходи на Фондот во 2020 година изнесуваат 77.213,22 милиони денари и истите се извршени под ниво на планираните средства со Буџетот на Фондот, односно 99,22%, а се повисоки за 5,59% во однос на извршените расходи во 2019 година.

Расходите на Фондот се однесуваат, и тоа:

- **Расходите за исплата на пензиите** изнесуваат 60.212,72 милиони денари (59.894,27 милиони денари за редовни пензии, 306,65 милиони денари за воени пензии и 11,80 милиони денари за земјоделски пензии), или 77,98% од вкупните расходи.

- **Придонесот за здравствено осигурување** за корисниците на пензија изнесува 7.881,72 милиони денари, односно 13% на износот на пресметаната пензија и истиот во вкупните расходи учествува со 10,21%. Расходите за исплатените пензии заедно со придонесот за здравствено осигурување изнесува 68.094,44 милиони денари и истите во вкупните расходи учествуваат со 88,19%.

- **Расходите за исплата на надоместоците од инвалидско осигурување, интернатското сместување на деца инвалиди и телесното оштетување** изнесуваат 89,53 милиони денари, или

0,12% од вкупните расходи. Надоместоците од инвалидското осигурување изнесуваат 3,71 милион денари и истите во споредба со расходите од 2019 година се повисоки. Надоместокот за телесно оштетување изнесува 85,64 милиони денари и е понизок во однос на 2019 година, а за интернатско сместување 0,18 милиони денари, што е помалку во однос на претходната година.

- **Трансферот на средствата за приватни пензиски фондови** во 2020 година изнесува 8.612,15 милион денари и истите во вкупните расходи учествуваат со 11,15%. Овие расходи се под ниво на планираните средства со Буџетот на Фондот (95,03%), а за 2,82% се пониски во споредба со 2019 година. Бројот на осигурениците-членови во приватните пензиски фондови, на крајот од 2019 година, изнесуваше 507.556 (состојба 31.12.2019 година), а истиот на 31.12.2020 година изнесуваше 529.983 членови, или повеќе за 22.427 члена, односно 4,42%, поради задолжителното зачленување во приватните пензиски фондови на сите нововработени. Расходите за плаќање до приватните пензиски фондови изнесуваат 11,15% од вкупните расходи на Фондот.

Овие средства се надоместуваат преку трансфер од Буџетот на Републиката.

- **Платите на вработените во Стручната служба** на Фондот во 2020 година изнесуваа 257,52 милиони денари, или 0,33% во однос на вкупните расходи. Извршените расходи за платите на вработените во Стручната служба се под ниво на планираните средства, а во споредба со 2019 година се пониски за 12,54%. Бројот на вработените со состојба декември 2020 година, изнесува 537 вработени.

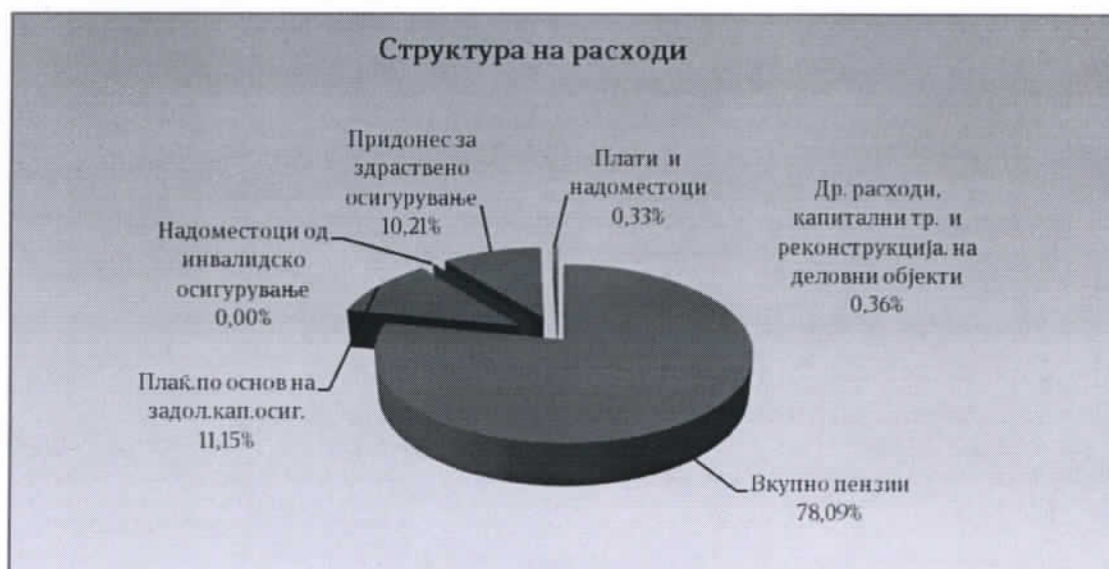
- **Другите расходи** во 2020 година се извршени во износ од 131,19 милиони денари, или 0,17% во однос на вкупните расходи. Овие трошоци во однос на планираните се извршени со 77,08% и во споредба со извршените од 2019 година, се пониски за 14,00%.

- **Капиталните трошоци** се извршени во износ од 15,87 милиони денари, кои во споредба со планираните средства за оваа намена во износ од 18,90 милиони денари, претставуваат извршување од 84,00%. Во 2020 година, средствата се потрошени за набавка на софтверска, информатичка, канцелариска опрема и набавка на лифтови.

- **Трошоците за реконструкција на деловните објекти** се извршени во износ од 12,52 милиони денари, и тоа, за реконструкција на објектите во Централна- Скопје, Струмица, Битола, Свети Николе, Валандово, како и во домовите за живеење на корисниците на пензија во Гевгелија, Кочани и Куманово.

- **Набавка на моторни возила** не е извршена за потребите на Стручната служба на Фондот, поради појавата на пандемијата, а по предлог од Владата, средства за оваа намена да не се трошат.

Структурата на расходите е следна:

Табела бр.13: Вкупните расходи на Фондот се дадени во следната табела:

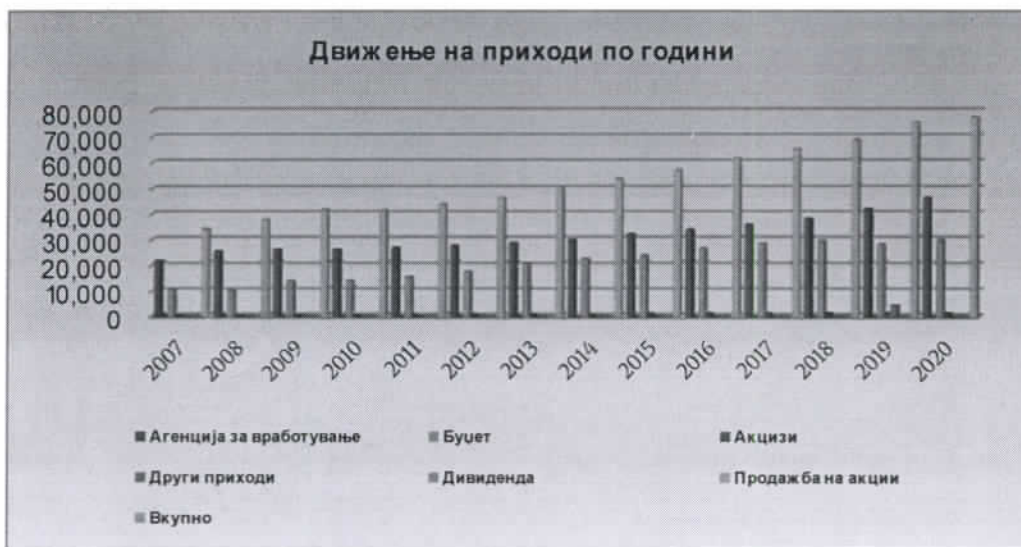
Ред. Број	Вид на расход	Буџет за 2020 год.	Остварено I-XII 2019	Остварено I-XII 2020	Индекс 4:2	Индекс 4:3
0	1	2	3	4	5	6
1	Вкупно пензии	60.302,00	56.405,77	60.298,35	99,99	106,90
2	Плаќ. по основ на задол. кап. осиг.	9.167,00	8.861,58	8.612,15	93,95	97,19
3	Надоместоци од инвалидско осигурување	4,00	3,66	3,71	92,75	101,37
4	Придонес за здравствено осигурување	7.882,00	7.437,42	7.881,72	100,00	105,97

5	Плати и надоместоци	262,20	228,82	257,52	98,22	112,54
6	Други расходи, капитални трошоци и реконструкција на деловни објекти	205,47	185,19	159,77	77,76	86,27
	Вкупни расходи	77.822,67	73.122,44	77.213,22	99,22	105,59

Табела бр. 14: Движење на приходите по години во милиони денари

Година	Изворни приходи	Агенција за вработување	Буџет	Акцизи	Други приходи	Дивиденда	Продажба на акции	Вкупно
2007	21.914,23	864,98	10.378,52	681,04	151,89	5,88	56,71	34.053,25
2008	25.581,91	773,58	10.181,99	717,4	247,71	21,48	97,63	37.621,70
2009	26.279,53	256,49	14.020,85	744,49	194,11	19,41	74,64	41.589,52
2010	26.137,49	163,9	14.218,12	787,57	112,17	10	40,78	41.470,03
2011	26.890,36	122,19	15.704,97	813,77	122,23	7,22	276,35	43.937,09
2012	27.659,80	84,25	17.503,34	851,03	149,65	3,44	119,12	46.370,63
2013	28.655,98	50,76	21.060,83	870,16	142,69	2,25	287,56	51.070,23
2014	29.876,77	30,87	22.677,71	892,39	290,74	0,66	11,54	53.780,68
2015	32.214,89	21,22	23.860,89	1016,11	125,70	0,09	15,52	57.254,51
2016	33.819,77	14,22	26.599,48	1.120,71	109,79	0,21	20,78	61.684,96
2017	35.606,13	7,77	28.457,04	1.154,21	91,79	3,04	0,00	65.319,96
2018	37.982,50	7,90	29.391,94	1.346,96	102,76	3,55	16,86	68.852,47
2019	41.921,18	5,92	28.098,22	1.378,61	4.472,58	8,48	30,54	75.915,53
2020	46.337,34	4,52	29.852,40	1.334,88	142,81	10,69	0,00	77.682,64

Изворните приходи во 2020 во однос на 2007 година, се зголемени за 211,45%, а средствата од Буџетот на Републиката за 287,64%. Приходите од Агенцијата за вработување драстично се намалени од 2009 година, поради измена на законските прописи во однос на стекнување на правото, како и во однос на основиците и процентот на пресметките за остварување.

Табела бр.15: Движење на расходите по години

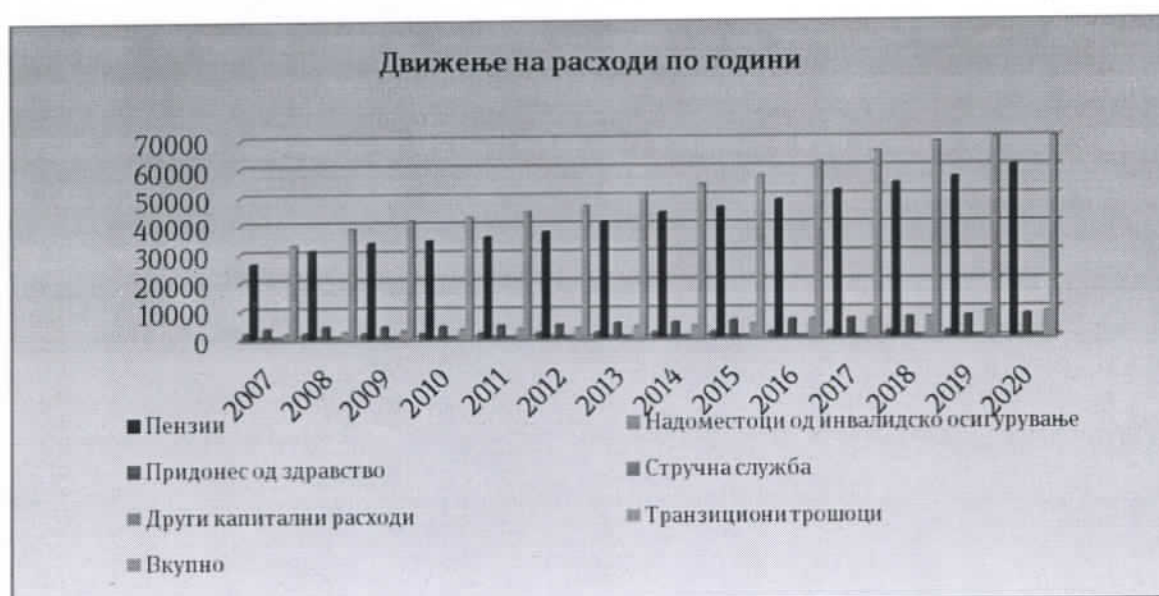
Година	Пензии	Надоместоци од инвалидско осигурување	Придонес од здравство	Стручна служба	Други и капитални расходи	Транзициони трошоци	Вкупно
2007	26.305,27	247,79	3.714,03	240,33	385,13	1.877,00	32.769,55
2008	30.953,74	115,58	4.367,89	256,16	549,24	2.490,53	38.733,14
2009	33.537,64	107,53	4.290,57	264,64	260,39	2.932,20	41.392,97
2010	34.437,32	103,52	4.338,25	251,55	203,89	3.172,93	42.507,46
2011	35.751,31	101,65	4.524,32	273,81	172,07	3.482,61	44.305,77
2012	37.292,59	100,65	4.798,82	257,28	177,93	3.599,49	46.226,76
2013	40.812,95	100,57	5.359,18	247,34	193,43	4.141,29	50.854,76
2014	43.931,60	97,45	5.421,47	241,31	187,3	4.138,32	54.017,45
2015	45.569,34	94,71	5.954,22	248,63	202,47	4.719,99	56.789,36
2016	48.248,22	91,83	6.335,8	249,17	189,49	6.373,96	61.488,47
2017	51.820,97	90,22	6.571,29	241,88	171,45	6.253,13	65.148,94
2018	54.227,72	90,68	6.827,33	232,19	158,47	7.007,81	68.544,20
2019	56.318,10	91,33	7.437,42	228,82	185,19	8.861,58	73.122,44
2020	60.212,53	89,53	7.881,72	257,52	159,77	8.612,15	77.213,22

Во периодот од 2007 до 2020 година, исто така, се зголемуваа и расходите, како резултат на зголемувањето на бројот на корисниците на пензија и извршеното усогласување на пензиите.

Расходите за исплата на пензиите во 2020 година, изнесуваа 60.212,53 милиони денари и во споредба со 2007 година се зголемени за 128,90%, расходите за плати на вработените се зголемени за 7,29%, а и другите расходи бележат намалување, додека вкупните расходи во

споредба со 2007 година се зголемени за 135,62%. Од 2006 година, согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, во Фондот започнаа да се реализираат расходи по основ на пренесување средства во приватните пензиски фондови за придонесот за пензиско и инвалидско осигурување за членовите кои пристапиле во приватните пензиски фондови. Овие расходи се зголемени од 1.877,00 милиони денари во 2007 година на 8.612,15 милиони денари во 2020 година, или за 458,83%, заради зголемениот број на членови и уплата на заостанатите обврски од претходната година.

Во следниот графикон е прикажано движењето на расходите по години:

3. Финансиски резултат

Во 2020 година, Фондот оствари вкупни приходи во износ од 77.682,64 милиони денари, а вкупните расходи изнесуваа 77.213,22 милиони денари. Вкупните приходи во споредба со 2019 година од 75.915,53 милиони денари се повисоки за 0,61%, а расходите од 73.122,44 милиони денари за 5,59%, и во споредба со планираните средства, приходите се намалени за 0,18%, а расходите се движат под нивото на планираните со Буџетот на Фондот за 2020 година за 0,79%.

Со остварените приходи од придонесите и средствата од Буџетот на Републиката, како и од останатите приходи, Фондот во 2020 година редовно ја вршеше исплатата на пензиите во утврдениот период во првата недела од месецот за претходниот месец.

4. Акции и удели

Согласно член 19 од Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал и член 7 од Законот за изменување и дополнување на законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, еден дел од проценетата вредност во акции и удели на претпријатијата со општествен капитал во износ од 15%, при трансформацијата на истите припадна на Фондот и истиот поседува со нив.

Вкупниот капитал по член 193 став 2 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување кој Фондот го стекнал по основ на трансформација на претпријатијата со општествен капитал е капиталот во акции и удели во активни друштва, продадените акции и удели, како и акциите и уделите во друштвата во кои е отворена стечајна постапка, или постапка за ликвидација, а истата сè уште не е завршена. Во тој капитал не се вклучени акциите и уделите од ликвидираниите друштва. Со состојба 31.12.2020 година, капиталот во акции од 15 активни акционерски друштва кои Фондот ги поседува по тој основ изнесува 18.657.859 ЕУР, односно 12,46% од вкупниот капитал стекнат по основ на ЗТПОК. Фондот поседува и удели во 22 активни друштва со ограничена одговорност со вкупна вредност од 470.964 ЕУР, или 0,31% од вкупниот капитал стекнат по основ на ЗТПОК. Фондот поседува и 53.364.794 ЕУР во акции и удели во 97 друштва каде е отворена постапка за стечај или ликвидација, или 35,63% од вкупниот капитал стекнат по основ на ЗТПОК. Во изминатиот период заклучно со 21.12.2020 година, Фондот има продадено акции и удели во номинална вредност од 77.275.608 ЕУР, или 51,60% од капиталот стекнат по основ на ЗТПОК.

Во текот на 2020 година, Фондот спроведе една аукција на која беа понудени акции на Фондот во едно акционерско друштво, но на тридневната берзанска аукција, немаше интерес кај купувачите и не се продадоа понудените акции, така што оваа година Фондот не оствари приходи од продажба на акции и удели.

5. Наплата на заостанатите ненаплатени придонеси

Во текот на 2020 година, вкупно наплатени придонеси за пензиско и инвалидско осигурување се 46.360.389.509,00 денари, од кои 43.959.591.454,00 денари се придонеси од интегрираната наплата за плати остварени во 2020 година, 2.310.926.847,00 денари се придонеси по основ на интегрирана наплата за периодот од 01.01.2009 до 31.12.2020 година, а 89.871.208,00 денари се придонеси до 31.12.2008 година за кои е надлежен Фондот да води постапка за наплата.

Имено, причините за малиот износ на наплата на придонесите до 31.12.2008 година, за кои постапка води Фондот, е во фактот што Фондот освен постапката за присилна наплата

(блокирање на жиро- сметката) нема други механизми да ги наплати своите побарувања, а кои ги поседува Управата за јавни приходи (конфискација на имотот). Исто така, причина за малиот износ на наплата е фактот што многу обврзници се ликвидираат и бришат од Централниот регистар, одат во стечај (а немаат имот од кој можат да се наплатат побарувањата), немаат жиро- сметки, или се неактивни (бидејќи ги имаат одјавено вработените).

Поради овие причини, и во наредните години ќе се намалува износот на наплтени придонеси кои настанале до 31.12.2008 година и за кој е надлежен Фондот да води постапка за наплата.

6. Информирање

Во 2020 година, Фондот на ПИОСМ, посвети соодветно внимание на информирањето и односите со јавноста, со цел задоволување на барањата на обврзниците, осигурениците и корисниците на пензија заради нивно информирање за сите измени во законските прописи и тековни активности на Фондот во делот на пензиското и инвалидско осигурување. Двонасочно информирање се реализираше и со вработените во Фондот, со цел подобра меѓусебна соработка и комуникација.

Веб- страницата на Фондот, преку бројните рубрики е во директна функција на осигурениците, обврзниците, пензионерите и вработените во Фондот. Заради обезбедување јавност во работата, на веб -страницата на Фондот, редовно се објавуваа прилози, наменски текстови и коментари за афирмација на работата на Стручната служба на Фондот, а во координирана соработка со стручните служби во Фондот на ПИОСМ, како и актуелни текстови, соопштенија, објави за издавање на деловен простор под закуп, ранг-листи за сместување на корисниците на пензија во пензионерските домови со кои стопанисува Фондот на ПИОСМ и сл.

Во 2020 година, преку електронската адреса за контакт на Фондот на ПИОСМ (info@piom.com.mk), пристигнаа 4.345 прашања од различен карактер, од кои, најмногу се однесуваа на податоците за остварувањето права од пензиското и инвалидско осигурување, за исплата на пензиите, доставувањето уверенија за живот, промени на личните и адресни податоци на корисниците и др.

Од библиотеката на Фондот на ПИОМ, која е наменета за потребите на Менаџментот и вработените во Централата, филијалите и деловниците, во 2020 година, на користење се издаваа стручни книги, закони, службени весници, лектури, белетристика, речници, дневен печат и друго, со водење писмена евиденција, односно картотека за давање и примање на истите. На крајот од

годината, констатирано е дека Фондот располага со библиотечен фонд од 2.125 наслови, од кои: стручна литература, закони и речници (464) и белетристика (1.661).

Во Фондот на ПИОСМ, во 2020 година, редовно се преведуваа од македонски на албански јазик материјалите за одржаните 15 седници на Управниот одбор, потоа соопштенијата и текстовите за веб -страницата на Фондот, како и бројни формулари, обрасци и потврди во врска со правата од ПИО.

Со цел да се овозможи поголема јавност и отвореност во работата на Фондот, а во согласност со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, во Фондот се назначени и службени лица за посредување со информации од јавен карактер. Барателите на информации од јавен карактер (домашни и странски правни или физички лица), своите барања до Фондот ги поднесуваат усно, писмено или по електронски пат. Во 2020 година, согласно наведениот закон, до Фондот се поднесени вкупно 33 барања, на кои во соработка и координација со стручните служби на Фондот, е одговорено на начин и форма назначена од страна на барателите. За овие барања, изготвен е Годишен извештај за спроведување на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер во Фондот, кој е составен дел од Годишниот извештај на Агенцијата за заштита на правото на слободен пристап до информациите од јавен карактер при Владата на Република Северна Македонија. Најчесто беа поставувани прашања за остварување на права од пензиското и инвалидско осигурување, за усогласувања на пензиите во текот на годината, за измена и дополнување на законските прописи, за потребната документација за остварување на правата, за исплата на пензии, парични надоместоци и солидарна помош, за остварување на права од задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, прашања во врска со начинот на издавање на школки белешки и потврди за живот, информации за прием во осигурување, продолжено осигурување, индивидуални земјоделци, информации за остварување на правото за бањско –климатска рекреација и сл.

Заради подобра комуникација со граѓаните, во Фондот работи и Кол -центарот, (02/15-215), кој е постојано отворен за јавноста. Во 2020 година, пристигнати се 6.577 повици и истите се реализирани, односно веднаш е одговорено на поставените прашања од граѓаните.

Во 2020 година, Фондот на ПИОСМ посвети особено внимание за унапредување на информирањето и односите со јавноста, со цел зголемување на транспарентноста и приближување на Фондот до целокупната јавност.

V. ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ

1. Извештај за остварени права од ПИО во прв степен

Во текот на 2020 година во филијалите на Стручната служба на Фондот, беа поднесени 28.003 барања за остварување права од пензиско и инвалидско осигурување и заедно со пренесените 1.471 барање од 2019 година, вкупно за решавање имаше 29.474 барања.

Од вкупниот број барања за остварување право на пензија (заедно со нерешените барања од 2019 година), решени се 27.806 барања или 94,3%, а на 31 декември 2020 година останаа за решавање уште 1.668 барања или 5,7% од вкупниот број барања за решавање.

Табела бр.16 Преглед на поднесени и решени барања по видови 31.12.2020

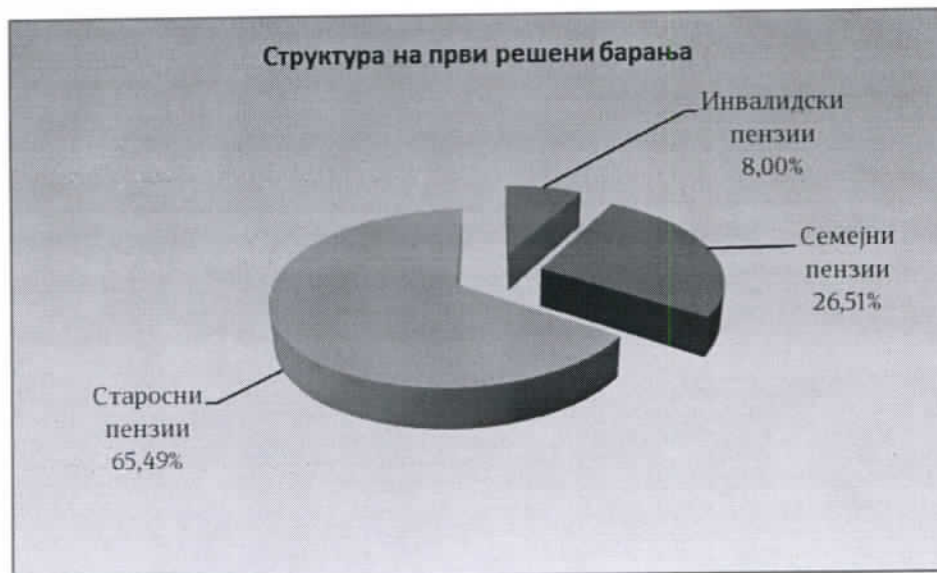
Опис	Нерешени барања на почетокот на годината	Примени барања во текот на годината	Вкупно за решавање	Решени барања				
				Вкупно решени	Учество на решените барања во однос на вкупните барања за решавање	Позитивни	Негативни	
Инвалидски пензии	Први барања	117	1.674	1.791	1.735	96,90%	1.426	309
	Останати	12	511	523	481	92,00%	407	74
	Вкупно	129	2.185	2.314	2.216	95,80%	1.833	383
Старосни пензии	Први барања	981	13.676	14.657	13.638	93,00%	12.923	715
	Останати	64	1.801	1.865	1.830	98,10%	1.735	95
	Вкупно	1.045	15.477	16.522	15.468	93,60%	14.658	810
Семејни пензии	Први барања	270	5.663	5.933	5.605	94,50%	5.448	157
	Останати		980	980	979	99,90%	886	93
	Вкупно	270	6.643	6.913	6.584	95,20%	6.334	250
Барања од инвалидско осигурување и останати барања		27	3.698	3.725	3.538	95,00%	2.895	643
Вкупно		1.471	28.003	29.474	27.806	94,30%	25.720	2.086

Од вкупниот број барања за решавање по сите основи за остварување права од пензиското и инвалидско осигурување, 22.381 барање се први барања за остварување право на пензија, од кои:

- 14.657 први барања за остварување право на старосна пензија,
- 1.791 први барања за право на инвалидска пензија и
- 5.933 први барања за право на семејна пензија.

(Табела бр. 16)

Структурата на барањата по видови на пензија за која се однесуваат барањата е дадена во графикот:

Исто така, беа поднесени и други барања од инвалидско осигурување, останати барања и повторни барања, или вкупно 7.093 други барања.

Од вкупниот број на решени барања (27.806) во 2020 година, позитивно се решени 25.720 барања или 92,5%, а 2.086 барања или 7,5% се решени негативно.

Табела бр.17: Траење на постапката за решавање на поднесени барања по видови, со состојба 31 декември 2020 година¹

Ред.бр.	Опис		Решени барања		Траење на постапката			
			вкупно	Структура	до 30 дена	од 35-40 дена	од 45-50 дена	од 2-6 месеци
1	Инвалидски пензии	Останати	481	1,70%	324	69	38	50
		Вкупно	2.216	8,00%	1.263	255	606	92
2	Старосни пензии	Први барања	13.638	49,00%	11.898	553	1.159	28
		Останати	1.830	6,60%	1.435	240	107	48
		Вкупно	15.468	55,60%	13.333	793	1.266	76
3	Семејни пензии	Први барања	5.605	20,20%	4.760	271	540	34
		Останати	979	3,50%	827	83	56	13
		Вкупно	6.584	23,70%	5.587	354	596	47
4	Барања од инвалидско осигурување и останати барања		3.538	12,70%	1.189	48	2.267	34
	Сè вкупно		27.806	100,00%	21.372	1.450	4.735	249

Во рок од 30 дена се решени 21.372 барања или 76,9%, од 30 до 45 дена решени се 1.450 барања или 5,2%, во рок од 45 до 60 дена решени се 4.735 барања или 17,0%, а кај 249 случаи или 0,9% постапката за решавање траела од 2-6 месеци.

На крајот на 2020 година останаа вкупно нерешени 1.668 барања или 5,7% од вкупниот број за решавање (Табела бр.19), односно 92 нерешени барања за остварување на инвалидска

¹ Наведените податоци се предмет на ревизија и до почетокот на седницата на Управен одбор би требало да се потврдат или променат

пензија, 76 барања за старосни пензии, 47 барања за семејни пензии и 34 барања од инвалидско осигурување и останати барања.

Табела бр.18: Структура на решени и нерешени барања во вкупниот број на барања за решавање²

Ред.бр.	Опис	Вкупно за решавање	Решени барања				
			Вкупно решени	Структура на решени барања во вк. барања во %	Нерешени барања на 31.12.2020	Структура на нерешени барања во вк. барања во %	
1	2	3	4	5	6	7	
1	Инвалидски пензии	Останати	523	481	1,70%	42	0,10%
		Вкупно	2314	2216	8,00%	98	0,30%
2	Старосни пензии	Први барања	14657	13638	49,00%	1019	3,50%
		Останати	1865	1830	6,60%	35	0,10%
		Вкупно	16522	15468	55,60%	1054	3,60%
3	Семејни пензии	Први барања	5933	5605	20,20%	328	1,10%
		Останати	980	979	3,50%	1	0,00%
		Вкупно	6913	6584	23,70%	329	1,10%
4	Барања од инвалидско осигурување и останати барања	3725	3538	12,70%	187	0,60%	
Сè вкупно		29.474	27.806	100,00%	1.668	5,70%	

2. Извештај за работата на Одделението за норматива, следење и примена на правните прописи и за постапување по претставки

Според надлежноста на Стручната служба, Одделението кое работи на примената на прописите, давање насоки до филијалите на Фондот за постапување по предмети, одговори

² Наведените податоци се предмет на ревизија и до почетокот на седницата на Управен одбор би требало да се потврдат или променат

до институции и странки, како и други задолженија, во текот на 2020 година, извршени се следните активности:

1. До Министерството за труд и социјална политика, дадени се мислења за предложените измени и дополнувања на Законот за пензиското и инвалидското осигурување и подготовка на подзаконски акти.
2. Во врска со примената на измените на цитираните закони, поднесени се деловни барања до Секторот за ИТ заради имплементирање на новите теркови решенија за постапување по овие измени, доставени се деловни барања за работните налози, шифрите и врските, при пополнување на П11 пријавата.
3. Изготвен Извештај до Секретарот на Владата за постапување по претставките од Народниот правобранител.
4. Дадени се мислења/претходни согласности на 50 предмети доставени од филијалите, Централата и Комисијата за оценка на работната способност за натамошно постапување.
5. Дадено е деловно барање до ИТ за интервенција во апликацијата со вградување на новите усогласувања согласно чл.37 од ЗПИО.
6. Се постапи по препораките дадени во Извештајот на Државниот завод за ревизија и се подготвија нови процедури.
7. Дадени се одговори на прашања поставени од осигуреници или пензионери до ФПИОСМ-инфо, а се однесуваат за остварување на права од пензиското и инвалидско осигурување по е-маил, или со нивно присуство.

3. Остварување на правата од ПИО по одредбите на ЕУ и меѓународните договори

Во периодот од 01.01. до 31.12.2020 година, Фондот на ПИОСМ продолжи да ги извршува тековните работи како носител на осигурување и орган за врска надлежен за остварување на правата од пензиското и инвалидското осигурување по одредбите на ЕУ и меѓународните договори за социјално осигурување.

Во непосредното спроведување на договорите за социјално осигурување за кои е надлежно Одделението за решавање на правата од ПИО по одредбите на ЕУ и меѓународните договори при Централата на Стручната служба во периодот од 01.01. до 31.12.2020 година 2020 година, се извршени следните работи:

-Од осигурениците, или преку странските носители на осигурување во периодот од јануари до декември 2020 година се примени **1.847** барања (барање за обнова на постапка, ускратни решенија за семејна пензија и ускратни решенија за најнизок износ на пензија и барања за потврдување на стаж), односно 725 барања помалку во однос на претходната година, или 28,2% помалку. Покрај овие барања од 2020 година, останаа нерешени и **562** барања од 2019 година, или вкупно **2.409** предмети, или 16,4% помалку.

- Од вкупно **2.409** заедно со ланските нерешени барања, решени се и контролирани **1.817** барања за пензија, за остварување на правата од пензиското и инвалидското осигурување врз основа на работењето на осигурениците во странство, односно 21,7% помалку од 2019 година.

До странските носители на осигурување, обработени се на двојазични обрасци и поднесени **1.394** барања за пензии.

Остануваат за работа уште **592** барања од 2020 година да се обработат во текот на 2021 година.

-По поднесените барања за остварување право на пензија е водена кореспонденција со странките и подрачните единици и странските носители, со цел за докомплетирање на барањата и побрзо остварување на правата, или **2.542** кореспонденции.

-Покрената е постапка по **586** барања за утврдување на пензиски стаж навршен во странство за осигуреници кои не остваруваат право на пензија и реципрочно за потребите на странските носители и наши потреби.

-Дадени се на Првостепената инвалидска комисија за оцена на работната способност **119** предмети.

-Во извештајниот период, пристигнати се голем број поднесоци за кои е даден одговор на истите.

Ред.број	Опис	2019 година	2020 година	Индекс 2020/2019
1	Пренесени барања	310	562	
2	Примени барања	2572	1847	71,8
3	Вкупни барања	2882	2409	83,6
4	Решени барања	2320	1817	78,3
5	Нерешени барања	562	592	

4. Работа на Одделението за оцена на работната способност

Во постапката за остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување, од големо значење е оцената на работната способност на осигуреникот, затоа што доколку постои инвалидност, или телесно оштетување, се остваруваат долгорочни материјални права од пензиското и инвалидско осигурување.

Трајни промени во здравствената состојба настанати од повреда при работа, надвор од работа, или професионална болест кои не може да се отстранат со лекување, или со мерка на медицинска рехабилитација и настапило намалување, или губење на работната способност за вршење на обврските на работното место на кое бил распореден работникот, се сметаат за инвалидност.

Со стапување во сила на новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување од 01.08.2012 година, покрај утврдување на инвалидноста по категории и изразена во проценти, се утврдува и инвалидност доколку работната способност на осигуреникот е намалена за 50% и истиот може да работи со скратено работно време, или да биде распореден на соодветни работни задачи согласно прописите кои се применуваат од работните односи и Колективниот договор.

Инвалидноста, како основ за остварување право од пензиското и инвалидско осигурување, ја утврдува Комисијата за оцена на работната способност при Фондот, по извршен увид во медицинската и работната документација и извршен преглед на осигуреникот на лице место.

Работите за кои се оценува работната способност на осигуреникот, ги опфаќаат работите од неговите телесни и психички способности, а се смета дека одговараат на неговите досегашни работи, додека оцената на работната способност на индивидуалниот земјоделец ја опфаќа работата врз основа на која е задолжително осигурен, согласно овој Закон.

Во 2020 година, Комисијата за оцена на работната способност работеше во 2 состави по 2 члена од лекари специјалисти и 1 лекар специјалист раководител, при што редовно и навреме се извршуваа обврските и се донесуваше Наод, оцена и мислење и во предмети кај кои се применува билателарен Договор за социјално осигурување.

Во 2020 година, во архивата на Првостепената комисија за оцена на работната способност, се примени и заведени 3.090 предмети, додека во 2019 година се примени 4.564 предмети, или 1.474 предмети помалку, или 32,3% и истите предмети се комплетирани.

Детален преглед на изработените предмети во 2020 година:

- Заведени предмети	3.090
- Решени предмети со донесен наод	2.311
- Прекината постапка поради смрт	21
- Прекината постапка по чл.14	123
- Вратени во ПЕ по процедура за оставарување	0
- Права од ПИО од 18.04.2012 под бр.02-2164/1	170
- Не се јавиле на непосреден преглед	60

Потребно е да се напомене дека од месец октомври 2019 година согласно Законот за ПИО, Комисијата за ОРС отпочна со решавање на правото на гарантирана минимална помош и во периодот од јануари до март 2020 година и се решени 49 предмети од кои:

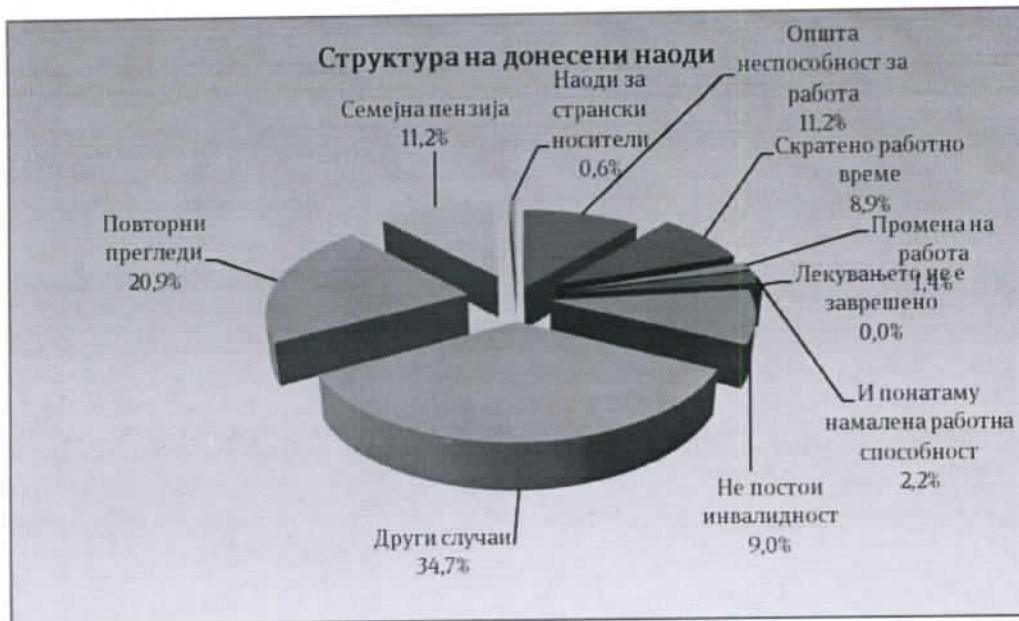
- 27 решени предмети -има загубено работна способност и
- 22 решени предмети – нема загубено работна способност.

Структура и вид на вештачени барања во 2020 година:

Табела бр.19: Решените барања за оцена на работната способност по видови во 2020 и 2019 година дадени се во следната табела:

ред. број	Вид на случаи	2020 година		2019 година		Индекс 2020/2019
		број	Структура	број	структура	
1	Општа неспособност за работа	593	30,9	907	30,5	65,4
2	Скратено работно време	473	24,7	436	14,7	108,5
3	Промена на работа	72	3,8	142	4,8	108,4
4	И понатаму намалена работна способност	116	6,0	144	4,9	50,7
5	Лекувањето не е завршено	0	0	0	0	0,0
6	Не постои инвалидност	479	25,0	1052	35,3	45,5
7	Други случаи	0	0,0	0	0	0
8	Повторни прегледи	96	5,0	148	5,0	64,9
9	Семејна пензија	58	3,0	107	3,6	54,2
10	Наоди за странски носители	31	1,6	37	1,2	83,8
	ВКУПНО I	1.918	100,0	2973	100	64,5
1	Здравствена заштита	0	0	0	0	0,0
2	Телесно оштетување	393	100,0	455	93,2	86,4
3	Контролен преглед	0	0	33	6,8	0
	ВКУПНО II	393	100	488	100	80,5
	ВКУПНО (I+II)	2.311	100	3.461	100	66,8

Структурата на вештачените барања може да се види од следниот графикон:

Од податоците во табелата за решени барања од страна на Комисијата за оцена на работната способност во 2020 година, се гледа дека работата се одвивала навремено, а предметите во најкраток рок биле решавани во 74,8%, решени во однос на вкупно поднесените, односно комплетирани барања.

Табела бр.20: Бројот на донесените наоди за оцена на работната способност по години е следниот:

Година	Оцена на работната способност	Телесно оштетување	Други барања	Вкупно
2007	7.397	345	963	8.705
2008	6.605	297	1.689	8.591
2009	6.221	358	1.069	7.648
2010	4.479	254	1.110	5.843
2011	3.225	201	561	3.987
2012	5.131	401	959	6.491
2013	4.678	415	833	5.926
2014	3.776	373	911	5.060
2015	3.605	340	878	4.823
2016	3.601	324	660	4.585
2017	3.368	275	488	4.131

2018	3410	328	379	4.117
2019	2.973	455	33	3.461
2020	1.917	393	49	2.359

Според податоците од табелата, произлегува дека во 2020 година има намалување на донесените наоди за оцена на работната способност во однос на претходната година.

Ревизија на сите наоди на Комисијата за оцена на работната способност, со кои е утврдена инвалидност, односно неспособност за работа, како и по случаен избор и ревизија кај негативни наоди, врши Комисијата за ревизија на наодот, оценката и мислењето за утврдување на инвалидност, односно неспособност за работа, основана од министерот за труд и социјална политика.

Во 2020 година, Комисијата за оцена на работната способност до Комисијата за ревизија при Министерството за труд и социјална политика, има доставено вкупно 792 наоди (641 позитивни и 151 негативни).

Од доставени 641 позитивни наоди, Комисијата за ревизија потврдила 615, или 95,9% од вкупниот број наоди, а непотврдила 26 наоди, или 4,1%.

Исто така, од 151 доставени негативни наоди до Комисијата за ревизија при Министерството за труд и социјална политика, истата потврдила 124 наоди, или 82,1%, а непотврдила 27 наоди, или 17,9%.

Вкупниот број на доставени наоди од ОРС до МТСП се внесени сите донесени наоди од првостепена постапка.

Горенаведената состојба се должи на строгата примена на правилниците за работа на Ревизионата комисија при МТСП, која постапувала и строго ја применувала одредбата да контролира предмети со донесен негативен наод по случаен избор, а не како во поранешниот период кога биле барани сите предмети за ревизија.

5. Матична евиденција

Стручната служба на Фондот, во текот на 2020 година, ги спроведуваше тековните работни задачи во одделението, и тоа давање на мислења во однос на областа од матичната евиденција на филијалите/деловниците, странки и други институции, доставување на прегледите со регистрирани податоци од матична евиденција до обврзниците кои се однесуваат за стажот на осигурување, како и соработката со МАПАС, која се однесува за осигурениците во ППФ.

Стручната служба, во изминатиот период, ги спроведуваше следните активности:

- Давање на мислење за постапување по доставени предмети од страна на филијалите/деловниците, за прашања од областа на матичната евиденција.
- Одговори на прашања и писмени одговори доставени од осигуреници, обврзници и институции, кои се однесуваат за прописите поврзани со матичната евиденција.
- Подготовка и давање на известувања до филијалите/деловниците за прашања кои се од областа на матичната евиденција, како и насоки за работа согласно измените на Законот за пензиското и инвалидското осигурување, како и Правилникот за начинот за водење на матичната евиденција во Фондот.
- Давање на одговори на осигуреници за кои стажот на осигурување се смета со зголемено траење.
- Давање мислење на филијалите/деловниците за прашања поврзани со стажот на осигурување што се смета со зголемено траење.
- Учество во Проект за администрирање за социјално осигурување СИАП за евалуација на портфолио за ревизија на стажот на осигурување што се смета со зголемено траење.
- Соработка на Фондот со раководителите на филијалите/деловниците, институциите во однос на членство во приватниот пензиски столб и одговори на барања за членови во приватните пензиски фондови.
- Изготвување на предлог- измени и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување.
- Одговор на прашања, давање на мислење согласно Законот за заштита на личните податоци и Законот за информации од јавен карактер.
- Постапување по барања за следење и обезбедување на преписи од оригиналот на микрофилмуваните пријави.
- Соработка со Централниот регистар во однос на доставувањето на мејл- адресите за обврзниците, како и барање за доставување на обврзници кои се ликвидирани или во стечај.
- Изготвување на деловни барања до Секторот за информатика за барања од страна на други институции.
- Изготвување на барање до Секторот за информатика за подготвување на прегледите со податоци за вработени кај обврзниците.

Во однос на **интерактивниот внес** на податоци за стажот на осигурување и платите (М/4), во системот за автоматска обработка на податоците, евидентирано е дека во текот на 2020 година, во електронската евиденција на Фондот, внесени се **69.203 пријави**.

Во однос на **генерираните** податоци во текот на 2020 година, генерирани се **229.171** пријава.

Вкупно внесени и генерирани М/4 пријави, за 2020 година се **298.374 пријави**.

Како и во претходните извештаи, така и сега, Фондот се соочува со проблем на неприбрани М4-пријави за изминати години. Проблемите се резултат на тоа што поголем број на деловните субјекти повеќе не постојат и не се придржуваат кон законската обврска документацијата да ја предадат во Архивот на РСМ.

По однос на периодите после 2006 година, кај дел од работодавачите не постои сериозен пристап и свесност за значењето на месечно пријавените податоци, поради што се појавуваат проблеми во годишните податоци чии исправки треба да ги спроведе работодавачот.

Овие проблеми се рефлектираат во Фондот, бидејќи не може да се генерираат точни податоци и во таа насока во континуитет на филијалите и деловниците им се даваат насоки и појаснувања во делот на доставувањето на точни и исправни податоци од страна на обврзниците.

Функции на Фондот за потребите на вториот пензиски столб

Во текот на 2020 година, Одделението за спроведување на надлежностите на вториот столб во Централата на Стручната служба на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија, ги спроведуваше задачите кои произлегуваат од тековното работење на одделението и систематизацијата на работните места, како и од задачите кои се однесуваат на спроведување на процесите поврзани во вториот столб од пензискиот систем.

Во извештајниот период, посебно се истакнуваат следните активности:

- Деловни барања и координација со Секторот за информатика за спроведување на измени и дополнувања во апликациите кои се однесуваат за осигурениците - членови на вториот столб.

- Подготовка на известувања до филијалите и деловниците за прашања кои се во врска со членството во вториот пензиски столб.

- Подготовка и одржување на обуки за вработените за измените и дополнувањата на законите кои се однесуваат за членството во вториот пензиски столб.

- Учество и следење на валидацијата на пријавите М1/2 со цел да се обезбеди непречено спроведување на постапката за регистрација на членовите во вториот пензиски столб.

- Обезбедување точни и комплетни податоци за осигуренците- членови на вториот столб.

- Соработка со Агенцијата за супервизија - МАПАС и Министерството за труд и социјална политика за разрешување на прашања во врска со членството во вториот столб.

Во текот на 2020 година Фондот на ПИОСМ продолжи да го наплатува надоместокот за функциите кои ги извршува за потребите на задолжително капитално финансирано пензиско осигурување. Надоместокот претставува месечен надоместок на товар на пензиските друштва во висина од 0,1% од секој уплатен придонес за претходниот месец во пензиските фондови со кои управуваат друштвата.

6. Исплата на пензии

Една од основните функции на Фондот при спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување, е исплатата на пензиските примања на корисниците на пензија. Во 2020 година, во услови на пандемија со Covid 19 вирусот, а согласно заклучоците од Владата на РСМ почнувајќи од април, обработката и известувањата со податоци на кои корисници на пензии да им се изврши исплата, редовно се извршуваше во последната недела од месецот за тековниот месец, додека исплатата на пензиите од Фондот кон банките се вршеше во првата недела од месецот за претходниот месец.

Подготвени и исплатени се редовни месечни исплати на пензии за корисници на пензии од работничко осигурување, воени пензии земјоделски минимални пензии, како и исплата во поранешни ЈУ-републики и трансфер.

- Подготвени и исплатени се вонредни исплати за починати корисници на пензија во Република Северна Македонија и странски држави.
- Обработка, печатење, проверка и отворање на финансви досиеја за нови решенија кои се донесени за корисници на пензија кои за првпат стекнале право на пензија.
- Обработка, печатење, проверка на решенија донесени од страна на филијалите на Фондот за обнова на постапка, ускратни решенија и др.
- Постапување по решенија, пресметка и контрола на истите.
- Прием, евидентирање, скенирање и постапување по барања за информација, известувања и налози за извршување, доставени од страна на извршителите.
- Примени и обработени уверенија за живот во март и ноември 2020 година, на корисници на пензија на кои исплатата се врши во поранешните ЈУ-републики, трансфер и на корисниците на пензија во Република Северна Македонија, за кои исплатата се врши преку

овластено лице, корисници на пензии по основ на неспособност за работа и самостоен живот, како и други категории на корисници на пензии.

- Исклучување од исплата на корисниците на пензија кои на барање на Фондот, во определениот рок, не доставиле потврда за живот во мај и декември 2020 година.
- Доставување на известување за прекинување на правото на исплата за корисници на пензија, кои и по втората достава, немаат испратено Уверение за живот.
- Прием, скенирање и обработка на образец за оштетно побарувања согласно договорите со поранешните Ју- републики.
- Електронска размена на починати корисници на пензија кои живееле во поранешните Ју- републики, пасивизирање, барање на повеќе исплатени пензиски примања од банка.
- Прием, скенирање и евиднетирање на школски потврди во текот на октомври, ноември и декември 2020 година за корисници кои користат право на пензија по основ на школување.
- Пасивирање на исплатата за корисници по основ на школување кои имаат наполнето 15 години возраст, а истите немаат доставено Потврда за школување.
- Пресметка, изготвување и доставување на пресметки за сторена преплата до Одделението за правни работи.
- Зголемена контрола на новите решенија кои секојдневно пристигнуваа во одделението, со што, кај случаите каде се утврдени недостатоци, решенијата се враќани назад во филијалите на Фондот за корекција.

7. Одделение за правни работи

Одделението за правни работи е во состав на Секторот за човечки ресурси, правни и општи работи. Надлежноста на Одделението е да води постапки за надомест на штета нанесена на Фондот; изготвува тужби, редовни и вонредни правни лекови и други поднесоци во постапките пред надлежните судови; го застапува Фондот во постапките пред надлежните судови и други надлежни органи; учествува во работата на стручните тимови при изработување на нормативните акти, методологии, упатства, процедури и инструкции кога се работи од делокругот на работата што ја извршува ова Одделение.

Во Одделението за правни работи, во 2020 година се евидентирани вкупно 122 предмети, при што побарувањата на Фондот по основ на штети е во вкупен износ од 9.530.627,00 денари, од кои завршени се (адактирани) 64 предмети и наплатени се вкупно 3.787.966,00 денари.

Од вкупно 122 предмети во 2020 година по основ на неоснована исплата на **времена инвалидска пензија** се евидентирани 8 предмети со вкупно побарување во износ од 870.215,00 денари, од кои наплатени се 189.351,00 денар.

По основ на неоснована исплата на **семејна пензија** се евидентирани 83 предмети со вкупно побарување во износ од 3.410.593,00 денари, од кои се наплатени 1.077.902,00 денари.

Евидентирани се 20 предмети по основ на **неоснована исплата на старосна пензија поради вработување на корисникот на пензија**, со вкупно побарување во износ од 4.018.093,00 денари, од кои наплатени се 2.165.963,00 денари.

По основ на **неоснована исплата на најнизок износ на пензија** се евидентирани 4 предмети со вкупно побарување во износ од 443.309,00 денари, од кои се наплатени 288.125,00 денари.

По основ **исплата на починат корисник на пензија** се евидентирани 5 предмети со вкупно побарување во износ од 313.652,00 денари, од кои наплатени се 3.052,00 денари.

Евидентиран е 1 предмет врз основа на **решение** со кое се поништува периодот од кога корисникот се стекнува со право на старосна пензија, каде што побарувањето е во износ од 279.187,00 денари, а наплатени се 63.573,00 денари.

Евидентиран е 1 предмет каде што **се менува износот на пензија**, при што побарувањето на Фондот е во износ од 195.578,00 денари.

Во 2020 година се поднесени 23 тужби по разни основи за наплата на побарување во износ од 3.830.116,00 денари.

Во текот на 2020 година од страна на надлежните судови во Република Северна Македонија донесени се 25 пресуди, од кои 2 пресуди се донесени за предмети во кои Фондот е тужена страна, при што тужбени барања против Фондот со пресудите се одбиени како неосновани.

Од овие 25 пресуди, во корист на Фондот се донесени 20 пресуди за наплата на побарување на име главен долг во вкупен износ од 2.501.655,00 денари; со 5 пресуди, за вкупно побарување во износ од 1.555.450,00 денари е одбиено тужбеното барање на Фондот како неосновано.

Одделението за правни работи постапува и по предмети од претходните години кои сè уште не се завршени, односно наплатени.

Ред.бр.	Основ	Број на предмети	Побарување	Наплатено
1	Неоснована исплата на времен инвалидска пензија	8	870.215,00	189.351,00
2	Неоснована исплата на семејна пензија	83	3.410.593,00	1.077.902,00
3	Неоснована исплата на старосна пензија поради вработување на корисникот пензија	20	4.018.093,00	2.165.963,00
4	Неоснована исплата на најнизок износ на пензија	4	443.309,00	288.125,00
5	Исплата на починат корисник на пензија	5	313.652,00	3.052,00
6	Се поништува периодот од кога корисникот се стекнува со право на старосна пензија	1	279.187,00	63.573,00
7	Се менува износот на пензија	1	195.578,00	
	ВКУПНО	122	9.530.627,00	3.787.966,00

Карактеристичен е предметот кој во Одделението за правни работи е заверен под Шт.бр.401/07 за лицето Олгица Ромева од Скопје, по основ на фиктивен стаж, за побарување во износ од 645.138,00 денари. Тужената ги има изгубено сите судски спорови во Република Северна Македонија, и тоа: со Пресудата П-3341/08 од 29.05.2012 год. на Основниот суд Скопје II е усвоено тужбеното барање на Фондот; со Пресудата ГЖ.бр.2462/13 од 14.11.2013 год. на Апелациониот суд Скопје жалбата на тужената Олгица Ромева се одбива како неоснована и Пресудата Рев2.бр.240/2014 од 28.01.2015 год. на Врховниот суд со која ревизијата на тужената се одбива како неоснована.

Олгица Ромева поднела тужба против Република Северна Македонија пред Европскиот суд за човекови права во Стразбур, кој со Пресуда А.бр.32141/10 од 12.12.2019 година (станата правосилна на 12.03.2020 година), пресуди во корист на Олгица Ромева. Со Пресуда на ЕСЧП ѝ се досудува на име надомест на штета износ од 6.000 евра кои требаа да бидат исплатени од Буџетот на РСМ во роковите предвидени во пресудата, додека Фондот на ПИОСМ е задолжен на именуваната да ѝ изврши поврат на 311.033,00 денари наплатени од нејзината пензија врз основа

на Налог за извршување И.бр.109/14 од 14.02.2014 година, додека на име камата ѝ е исплатен износ од 106.034,00 денари.

8. Органи на управување на Фондот

1. Управен одбор

Управниот одбор на Фондот на ПИОСМ како највисок орган на управување, и во 2020 година, својата активност ја насочи за обезбедување средства за спроведување на пензиското и инвалидско осигурување и зачувување на материјалната и социјална сигурност на корисниците на пензија, како и во интерес и унапредување на пензиската политика во нашата држава.

Управниот одбор на Фондот е составен од седум членови именувани од Владата на Република Северна Македонија, за време од четири години. Од вкупниот број на членови, пет члена, односно по еден претставник се именуваат на предлог на: Министерството за труд и социјална политика, Министерството за финансии, Репрезентативниот синдикат член на Економско социјалниот совет, Репрезентативното здружение на работодавачите член на Економско социјалниот совет и Сојузот на здруженијата на пензионерите на Северна Македонија. Управниот одбор на Фондот од своите редови избира претседател и заменик претседател за време од една година и за својата работа, најмалку еднаш годишно, поднесува извештај до Владата на Република Северна Македонија.

Управниот одбор на Фондот, во својата работа носи Програма и план за работа, утврдува предлог – буџетско барање до Министерството за финансии, усвојува Завршна сметка на Фондот, се грижи за редовна уплата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, одлучува за користење на средствата на Фондот, за продажба на имотот во сопственост на Фондот, за продажба на акциите и уделите од вкупниот капитал стекнат по основ на трансформација на претпријатијата со општествен капитал, се грижи и редовно ја следи исплатата на посмртната помош на корисниците на пензија и на издвоените средства од пензиите за членарина, како и разгледува прашања, извештаи, информации и други материјали во врска со состојбите и проблемите од пензиското и инвалидско осигурување и други работи од надлежноста на Фондот.

Управниот одбор на Фондот на ПИОСМ во 2020 година, својата работа ја оствари согласно статутарните одредби и Програмата и планот за работа на Управниот одбор за 2020 година, при што одржа 15 седници, на кои беа разгледани, дискутирани и вреднувани вкупно 63 материјали.

Притоа, беа донесени 39 одлуки, Програма и план за работа на УО на Фондот на ПИОСМ и Годишен план за работа на Фондот на ПИОСМ, усвоени 14 информации и 2 извештаи, а беа донесени и Буџет на Фондот на ПИОСМ за 2021 год. и Стратешки план на Фондот на ПИОСМ за периодот 2021-2023 година.

Исто така, за Државниот архив на Република Северна Македонија, направен е опис и попис на архивска граѓа од трајна вредност, во која се содржани сите одржани седници на Управниот одбор на Фондот и наведени усвоените документи на седниците одржани во 2020 година.

Може да се заклучи, дека Управниот одбор на Фондот на ПИОСМ во 2020 година, посветено, сериозно и со општествена доверба работеше во насока на одговорно и квалитетно разрешување на повеќето актуелни и приоритетни прашања од доменот на својата секојдневна работа и ангажираност, при што се постигнати значајни и афирмативни резултати на тој план.

2. Директор

Директорот на Фондот раководи со истиот и го претставува пред трети лица. Во рамките на своите овластувања во 2020 година, директорот успешно ја раководеше работата на Фондот, што придонесе да се остварат позитивни резултати во сите сегменти од спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување. Директорот ја предложи Програмата и планот за работа на Управниот одбор за 2020 година и донесе Програма за работа на Фондот. Неговото ангажирање придонесе за целосна реализација на Програмата за работа, што резултира со успеси во интерес на корисниците на нашата работа. Тој, исто така, презеде и повеќе мерки за наплата на ненаплатениот придонес заклучно со 2008 година, за зголемување на наплатата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, потоа за барање согласност за вработување на упразнетите работни места, за подобрување на финансиското работење, како и за постапување по повеќе клучни прашања за вршење на дејноста на Фондот, а поврзани со постојната законска регулатива и потребата од нивна измена.

Како извршен орган на Фондот, директорот, до Управниот одбор предлагаше извештаи, анализи, одлуки и други материјали од пензиското и инвалидско осигурување, а воедно се грижеше и за извршување на одлуките, насоките и заклучоците донесени од Управниот одбор на Фондот и Владата на Република Северна Македонија.

Како директор на Стручната служба на Фондот, ја организираше и координираше работата на вработените во Фондот и одлучуваше за остварување на нивните права од работен однос.

9. Стручна служба на Фондот

1. Човечки ресурси

Во текот на 2020 година, Одделението за човечки ресурси ја реализираше политиката на менаџирање со човечките ресурси во Фондот на ПИОСМ, преку имплементирање на Законот за работни односи, Законот за вработените во јавниот сектор, Законот за административни службеници, Законот за ПИО, Правилникот за систематизација на работните места во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија бр.02-4743/1 од 06.11.2019 година, Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за систематизација на работните места во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија бр. 02-3128/1 од 24.08.2020 г., Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за систематизација на работните места во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија бр. 02-3413/1 од 16.09.2020 г. и Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за систематизација на работните места во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија бр. 02-4307/1 од 17.11.2020 г., како и Колективниот договор за уредување, односно доуредување на правата, обврските и одговорностите од работен однос во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија бр.02-3278/1 од 23.06.2016 година.

Спроведена е постапката за полугодишно интервју и постапката за оценување на административните службеници во Фондот на ПИОСМ и врз основа на тоа изработен е Извештај за спроведеното оценување и истиот е доставен до Министерството за информатичко општество и администрација.

Исто така, изготвен е и Годишен извештај за изречени мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност.

Се продолжи со електронската евиденција на работното време во Фондот, преку изработка на дневни, неделни и месечни извештаи за присутност на вработените, комуникација со Агенцијата за вработување, спроведување на пријави М1-М2, ППР пријави и одјави на вработените по било кој основ: откази, пензионирање, мирување на работен однос, неплатени отсуства, извештаи за вработените за образование, работно место, националност, пол и возраст.

Беа изработени договори за самостојна работа, како и План за користење на годишните одмори за 2020 година.

Се спроведуваа дисциплински постапки, а спроведени се и постапки за преземање на вработени од други институции, како и за преземање на вработени во Фондот во други институции.

Беа изготвени решенија за: распоредување, изрекување дисциплински мерки, престанок на вработување, платено и неплатено отсуство, годишен одмор.

Тековно се изготвуваа одговори по жалбите на вработените доставени преку Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија до Агенцијата за администрација.

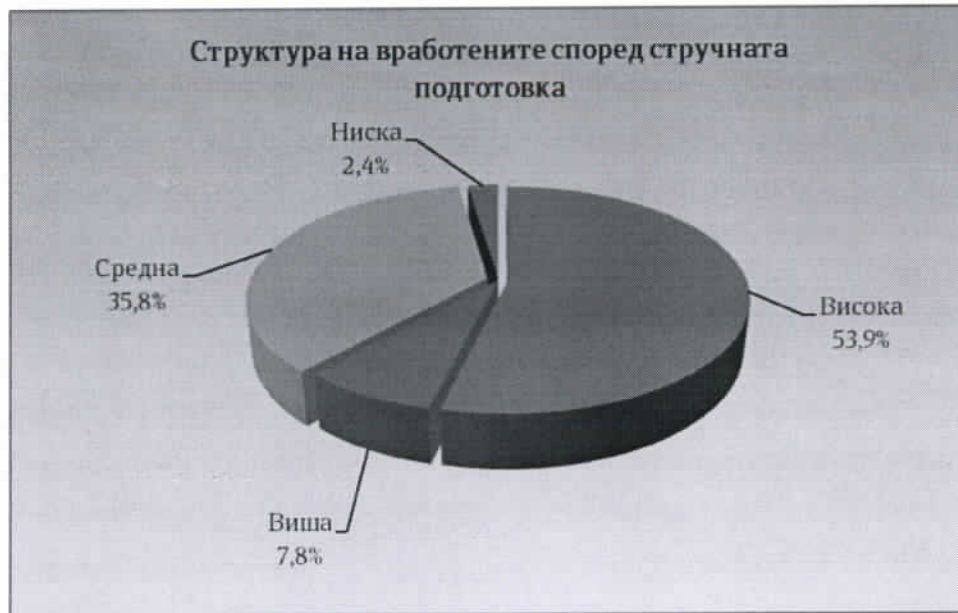
Во 2020 година, како вонредна активност на Одделението се наметна спроведувањето на мерките за борба против пандемијата со коронавирусот (Covid-19), донесени од страна на Владата на Република Северна Македонија.

Одделението успешно се справи со новите задолженија кои произлегоа од оваа активност, а посебен приоритет се даде на начинот на организација на работата на службите во услови на пандемија, како и на спроведувањето на личните мерки за заштита од корона вирусот.

Квалификациската структура на вработените во Стручната служба на Фондот е прикажана во табелата подолу.

Табела бр.21: Квалификациска структура на вработените во Фондот

Стручна подготовка	2019	Структура	2020	Структура
Висока	293	52.4	289	53.9
Виша	45	8.1	42	7.8
Средна	207	37.0	192	35.8
Ниска	14	2.5	13	2.4
Вкупно	559	100.0	536	100.0

Структурата на вработените според школската подготовка, во 2020 во однос на 2019 година е на приближно исто ниво.

Табела бр.22: Движење на бројот на вработените во Стручната служба на Фондот, во периодот од 2007-2020 година

Година	Стручна служба, Централна-Скопје	Подрачни единици	Вкупно
2007	254	430	684
2008	254	462	716
2009	251	427	678
2010	263	474	737
2011	258	451	709
2012	245	432	677
2013	233	421	654
2014	230	406	636
2015	252	393	645
2016	249	388	637
2017	242	366	608

2018	233	354	587
2019	221	338	559
2020	203	333	536

Според стручната подготовка, просечната бруто плата (декември 2020 година) изнесува:

ВСС	44.530,00
ВС	39.307,00
ССС	31.186,00
НСС	26.747,00
Вкупно	38.993,00

Надоместокот на Стручната служба на Фондот во 2019 година изнесува 257,52 милиони денари и истиот во вкупните расходи на Фондот учествува со 0,33%.

2. Одделение за внатрешна ревизија

Одделението за внатрешна ревизија во текот на 2020 година, ги извршуваше своите работни задачи предвидени во Стратегискиот план за извршување на ревизија од 2020-2022 година и Годишниот план за ревизија за 2020 година, со цел преку своите наоди, препораки, забелешки и советодавната улога да придонесе во подобрување на работењето и зголемување на ефикасноста на системите за внатрешна контрола во Фондот на ПИОСМ.

Внатрешната ревизија ги спроведува своите работни задачи согласно прифатените стандарди за професионално извршување на ревизија, Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, подзаконските акти донесени врз основа на овој закон, Повелбата за внатрешна ревизија, како и Етичкиот кодекс на внатрешните ревизори.

За секоја спроведена ревизија се изготвува целокупна документација која го претставува ревизорското досие, кое е селектирано и подредено со број, поради организираност во извршувањето.

Покрај спроведените ревизии, Одделението за внатрешна ревизија во текот на 2020 година ги извршуваше и следните активности:

- Изготвување на Изјавата за квалитет на состојбата за внатрешните контроли за 2019 година, согласно Законот за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/09, 188/13 и 192/15).
- Изготвување на Годишен план за 2021 година и Стратегиски план за 2021-2023 година за работата на Одделението за внатрешна ревизија, кој е одобрен од в.д. Директорот на ФПИОСМ и доставен до Министерството за финансии.
- Согласно меѓународните стандарди за извршување на внатрешна ревизија, Одделението за внатрешна ревизија има изготвено **Регистар на препораки** кој редовно се ажурира по издадени извештаи, или спроведени препораки. Ажурираниот Регистар на препораки од 04.01.2021 година содржи петнаесет (15) конечни извештаи од внатрешната ревизија и се опфатени сто педесет и четири (154) препораки, во времето на нивното ревидирање. Ажурираниот регистар на препораките од 04.01.2021 година, ги има опфатено периодот на извршени ревизии од 2018, 2019 и 2020 година, во него се сместени наоди и препораки од процеси за кои треба подобрување.
- **Регистарот на ризици** се ажурира најмалку еднаш годишно, со сопствена проценка за ризиците кои се закана за работењето на ФПИОСМ. Регистарот на ризици содржи 143 проценети ризици од четирите сектори во ФПИОСМ, проценките се направени врз основа на ревизии кои се спроведени во изминатиот период, или по процедури за работа од одделението.
- Во текот на 2020 година беше ажуриран **Ревизорскиот универзум**, кој е составен документ на Стратегискиот план на Одделението за внатрешна ревизија за период од 2021 – 2023 година. Овој документ се користи за проценка на ризици при планирање на ревизиите. Ревизорскиот универзум ги дефинира клучните процеси и цели на тие процеси за да ги оцени со факторите на ризик.
- Во периодот од 01.01.2020 до 31.12.2020 година, спроведени се ревизии согласно Годишниот план за 2020 година. Во текот на 2021 година предвидено е спроведување на follow up ревизија за спроведување на препораките за секоја извршена ревизија одделно, согласно планот за примена на препораките.

Во продолжение следува преглед на спроведени ревизии за период од 01.01.2020 до 31.12.2020 година.

1. Ревизија на успешност – ефикасност и ефективност на системот за финансиско управување и контрола во ФПИОСМ.

2. Ревизија на системот на внатрешни контроли на процесот за остварување право со стаж по меѓународни договори во ФПИОСМ.

3. (Follow up) ревизија на постапување по наодите и препораките од извршените ревизии за период од 01.01.2019 до 31.12.2019 година во ФПИОСМ.

4. Ревизија на усогласеност на процесот за јавни набавки во Секторот за финансиски прашања во ФПИОСМ.

5. Ревизија на усогласеност на процесот на матична евиденција на стаж на осигуреници кои се корисници на пензија со стаж од приватен сектор во ФПИОСМ.

6. Вонредна ревизија на усогласеност на потребата за набавка на услуги за дигитализација на микрофилмската документација број на оглас за јавната набавка: 07084/2020, спроведување на постапката и тендерската документација, Договорот за набавка на услуги за дигитализација на микрофилмската документација број: 20-07084/11 од 29.07.2020 година и негова реализација.

3. Буџетска контрола

Во текот на 2020 година, Стручната служба на Фондот во целост ги реализираше сите зацртани задачи предвидени со програмата за работа и со планот за извршување на финансиските контроли во Фондот на ПИОСМ. Редовно беше вршена екс-анте и екс-пост контрола на сите склучени финансиски договори на Фондот со другите институции и ја следеше нивната реализација, како и контрола на сите влезни фактури, при што е вршена проверка на истите пред да се изврши исплатата. Редовно беше следено извршувањето на буџетот и информирање на директорот на Секторот за финансиски прашања за истото. Беше обезбедена внатрешна распределба на буџетот согласно ЗЈВФК. Беше вршена редовна контрола на патните налози и фискални сметки за гориво, како и финансиска проверка на одобрените средства во буџетот за јавни набавки. Стручната служба на Фондот во текот на 2020 год., активно учествуваше во комисији за пописот на имотот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија, исто така активно беше вклучена и во проектот за бањско- климатска рекреација. Беше направена проверка на процесот за начинот на спроведување внатрешна распределба на вкупниот одобрен буџет,

преземените финансиски обврски и извршувањето на плаќањата во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија. Стручната служба на Фондот активно ги спроведува препораките да се почитуваат пишаните процедури од страна на сите надлежни лица во секторите и одделенијата, а истите редовно да се ажурираат согласно промените и новините во работењето. Исто така, обезбедува целосно придржување кон Правилникот за начинот на спроведување внатрешна распределба на вкупниот одобрен буџет, преземање финансиски обврски и извршување плаќања во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија.

4. Јавни набавки

Одделението за јавни набавки во 2020 година ги спроведуваше постапките за набавки предвидени во Годишниот план за јавни набавки на Фондот во 2020 година со архивски број 02-292/2 од 15.01.2020 година согласно Законот за јавните набавки („Службен весник на РМ“ бр.24/2019) со користење на ЕСЈН (<https://www.e-nabavki.gov.mk>), вклучувајќи и Дополнување на Годишниот план за јавни набавки на Фондот со број 02-3101/2 од 20.08.2020 година и Изменување и дополнување на Годишниот план за јавни набавки на Фондот број 02-3649/2 од 01.10.2020 година.

Врз основа на планираните и обезбедените средства со Буџетот на Фондот на ПИОСМ, со Годишниот план за јавни набавки во 2020 година се планирани вкупно 53 постапки за набавки по видови на стоки, услуги и работи во вкупен износ од 122.378.635,00 денари, и тоа: **17 постапки** за набавка на стоки со проценета вредност со **ДДВ** од 49.086.200,00 денари, **34 постапки** за услуги со проценета вредност со **ДДВ** од 59.822.435,00 денари и **2 постапки** за работи со проценета вредност со **ДДВ** од 13.470.000,00 денари и со Изменување и дополнување на годишниот план за јавни набавки во 2020 година се додадени нови 3 постапки за набавка на стоки во вкупен износ од 4.900.000,00 денари и 3 постапки за набавка на услуги во вкупен износ од 31.208.640,00 денари.

Во 2020 година објавени се вкупно **58 огласи** за доделување на договор за јавна набавка и може да се констатира дека бројот на објавените огласи е ист со 2019 година кога биле објавени 58 огласи.

Табела бр.1 Приказ на бројот на објавени огласи според вид на постапката

Вид на постапка	Број на огласи
-----------------	----------------

Набавки од мала вредност	20
Поedноставена отворена постапка	28
Отворена постапка	9
Набавка на посебни услуги	1
Вкупно	58

Табела бр.2 Приказ на бројот на објавени огласи според вид на договорот за јавна набавка

Вид на договорот за јавна набавка	Број на објавени огласи	%
Стоки	17	29,31
Услуги	39	67,25
Работи	2	3,44
Вкупно	58	100,00

Договорниот орган Фондот на ПИОСМ, во 2020 година, склучил вкупно **73 договори** за јавни набавки кои се однесуваат на деловен предмет на набавки од спроведените постапки, и тоа **14 договори** со отворена постапка, **39 договори** со поедноставена отворена постапка, **18 договори** со набавки од мала вредност, **1 договор** за Набавка на посебни услуги и **1 договор** со постапка со преговарање без објавување оглас поврзана со COVID-19.

Сите податоци во врска со склучените и реализираните договори за јавни набавки се објавени на ЕСЈН (<https://e-nabavki.gov.mk>) и на веб страната на Фондот (<http://www.piom.com.mk/nabavki/>) кои целосно се достапни за јавноста.

Вкупната вредност на склучените договори за јавни набавки во 2020 година изнесува **114.267.913,00** денари и е зголемена за околу 7% во споредба со 2019 година која изнесуваше 106.607.657,00 денари.

Табела бр.3 Приказ на бројот и вредноста на склучени договори според вид на постапка за доделување на договор за јавна набавка

Вид на постапка за доделување на договор	Број на склучени договори	Вредност на склучените договори	%
Набавки од мала вредност	18	3.578.252,00	3,13
Поedноставена отворена постапка	39	35.612.719,00	31,17
Отворена постапка	14	74.310.692,00	65,03

Посебни услуги	1	413.000,00	0,36
Постапка со преговарање без објавување оглас	1	353.250,00	0,31
Вкупно	73	114.267.913,00	100

Табела бр.4 Приказ на бројот и вредноста на склучени договори според вид на договорот за јавна набавка

Вид на договорот за јавна набавка	Број на склучени договори	Вредност на склучените договори	%
Стоки	22	38.045.558,00	33,30
Услуги	47	62.419.031,00	54,63
Работи	4	13.803.324,00	12,08
Вкупно	73	114.267.913,00	100

Табела бр.5 Податоци за број на поништените постапки според вид на постапка

Поништување на постапка или делови од постапката според вид на постапка	Број на поништување
Набавки од мала вредност	3
Поедноставена отворена постапка	7
Отворена постапка	1
Вкупно	11

Табела бр.6 Податоци за број на поништените постапки според вид на договор

Поништување на постапка или делови од постапката според вид на договор	Број на поништување	%
Стоки	4	36,4
Услуги	7	63,6
Работи	0	0
Вкупно	11	100

Табела бр.7 Податоци за вкупен број на аукции според вид на постапка

Спроведени аукции по вид на постапка	Број на спроведени аукции
Набавки од мала вредност	18
Поедноставена отворена постапка	47
Отворена постапка	13
Вкупно	78

Табела бр.8. Податоци за вкупен број на аукции според вид на договори

Спроведени аукции по вид на договор	Број на спроведени аукции
Стоки	24
Услуги	50
Работи	4
Вкупно	78

Во текот на 2020 година, од страна на незадоволните економски оператори во постапките за доделување на договор за јавна набавка, беа поднесени 3 жалби до Државната комисија и договорниот орган во електронска форма, преку ЕСЈН и по жалбената постапка е донесено **1 решение** за поништување на одлуката/постапката и **2 решенија** за одбиена жалба поради неоснованост од Државната комисија за жалби по јавни набавки.

5. Солидарен фонд

Согласно член 115 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, на корисникот на пензија, со негова согласност му се запира дел од пензијата за обезбедување средства потребни за исплата на посмртна помош за членовите на неговото семејство и за членување во Здружение на пензионери (членарина).

Согласно Одлуката на Регистрираната организација на Сојузот на пензионерите на Македонија за 2020 година, износот за посмртна помош изнесуваше 120 денари, а за членарина 30 денари месечно.

Посмртната помош за починати корисници на пензија за 2020 година изнесуваше 30.000 денари.

Табела бр.23: Движење на издвоените и исплатени средства за Солидарен фонд- посмртна помош на корисниците на пензија по месеци во 2020 година

Месеци	Пензионери со задршка за солидарен фонд	Издвоени средства за солидарен фонд	Починати корисници на солидарен фонд	Исплатени средства за солидарен фонд
Јануари	305.029	36.971.490	1166	34.980.000
Февруари	304.918	36.854.760	1430	42.900.000
Март	305.652	37.066.980	1082	32.460.000
Април	305.757	36.932.400	964	28.920.000

Мај	306.129	37.049.940	1457	43.710.000
Јуни	306.197	37.032.660	1210	36.300.000
Јули	306.469	37.156.260	1161	34.830.000
Август	306.892	37.243.440	1359	40.770.000
Септември	292.827	35.531.640	991	29.730.000
Октомври	303.531	36.836.860	1278	38.340.000
Ноември	306.313	37.742.880	1882	56.460.000
Декември	307.076	37.589.280	1550	46.500.000
Вкупно:		444.008.590	15.530	465.900.000

Во 2020 година, од корисниците на пензија за солидарен фонд - посмртна помош, се задржани средства во износ од 444.008.590,00 денари, додека на членовите на семејствата на починатите 15.530 корисници на пензија, се исплатени средства во износ од 465.900.000 денари.

Издвоените средства за посмртна помош во износ од 444.008.590,00 денари во однос на исплатените средства во износ од 465.900.000,00 денари, покажува дека исплатените средства за 2020 година не се целосно покриени со издвоените средства за оваа намена, а дефицитот од 21.891.410,00 денари е покриен со пренесените средства од 2019 година на сметката за исплата на Солидарен фонд. Оваа непокриеност, пред сè, се должи на зголемувањето на бројот на починатите пензионери кои одвојуваат средства за оваа намена.

Табела бр. 24: Во период од 2010 до 2020 година, издвоените и исплатени средства за посмртна помош изнесуваат:

Година	Пензионери со задршка (просек)	Издвоени средства	Исплатени корисници	Исплатени средства
2010	262.370	377.910.674	12.617	378.501.162
2011	262.179	377.587.680	13.112	393.360.000
2012	265.764	382.711.152	13.219	396.570.000
2013	272.243	392.031.120	13.374	401.220.000
2014	277.609	399.757.920	13.378	401.340.000
2015	281.637	408.042.330	13.712	417.960.000
2016	286.467	416.309.460	13.878	416.340.000
2017	291.502	441.213.820	14.676	440.280.000
2018	296.386	428.943.674	13.402	402.060.000
2019	301.557	438.623.910	14.907	447.222.500
2020	304.733	444.008.590	15.530	465.900.000

Бројот на починатите корисници на пензија на коишто им се исплатени средства од солидарен фонд во 2020 година изнесува 15.530 корисници, а во 2019 година изнесувал 14.907

починати, што значи дека бројот на исплатени корисници на солидарен фонд е зголемен за 623 лица во споредба со 2019 година.

10. Информатички систем

1. Одделение за развој на информацискиот систем

Стручната служба на Фондот ги вршеше секојдневните активности со кои се обезбедуваат редовни распределби на уплатите за придонес кои секојдневно пристигнуваат на мост- сметката со која управува Фондот, преку упарување на податоците за уплатите доставени од Трезор со податоците за платените МПИН пријави кои ни ги доставува УЈП. Со ова се за извршува процесот на распределба на уплатите и податоците меѓу ФПИОСМ и приватните пензиски фондови, со контрола и потврдување од МАПАС, за потоа да се дистрибуира дел од парите на институционалната сметка на Фондот, а дел во приватните пензиски фондови, а покрај парите се дистрибуираат и податоците за секое лице. Со оваа задача се обезбедува приливот на пари за исплата на пензиските примања.

Исто така, се разрешуваат проблематичните уплати (неконзистентности), во координација со Одделението за контрола на податоци од придонес за ПИО. Податоците за МПИН пријавите сега се контролираат во УЈП и потоа се преземаат од таму. Се документираат делови од процесот за дневна распределба, со што се овозможува поголема контрола на процесот.

Се извршуваат тековни задачи, одржување на апликациите кои се наброени. Праксата покажува потреба од дополнување на апликациите, повремени или редовни интервенции, надгледување на резултатите, аналитички пристап и повремено вршење на корекции во деловно-апликативните решенија.

Тестирана е нова работна околина (верзија 12.2.1.4) со нови развојни персонални компютери и 64 битна технологија, (инсталирање Forms12, Reports12, WebLogic12), како подготовка за миграција на постојаната развојно/продукциска околина која е во верзија 9.04.

За Одделението за буџетска координација, започната е изработка на апликација за планирање и реализација на буџетот, но заради намалување на извршителите во одделението, како и заради новите обврски во Комисијата за реформи на пензискиот систем, изработката на апликацијата е во фаза на развој и тестирање.

Се врши анализа на податочни состојби, во деловниот дел на Фондот службениците имаат потреба за подетално објаснување на нестандартни состојби на податоци, зато тука се вршат

адекватни анализи и се предлагаат разрешувања ако е потребно. Во процесот за поврат на средства до обврзниците, извршени се 12 анализи и интервенции.

Обуката во овој период заради намалениот број на извршители, кои имаат поминато значителни обуки, засега е сведена на самоучење преку интернет достапните ресурси.

2. Одделение за апликативен софтвер

Во тековната 2020 година, континуирано се работеше на одржување, усовршување и доградување на сите постоечки линии апликативни решенија за поддршка на деловните процеси:

1. Во делот на регистрација на обврзници и осигуреници
2. Во делот на матичната евиденција на корисници на права и исплата
3. Во делот на Оцена на работната способност (инвалидност)
4. Учество во имплементацијата на проектот за дигитализација на старите микрофилмски снимки на M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8 и PS обрасците и миграција на старите микрофилмски записи од RMS датотеките на VMS оперативен систем во ORACLE.
5. Подготовка на податоци за осигуреници, обврзници и корисници на права, како и изготвување на прегледи за потребите на Актуарската единица, МТСП, ДЗС, Светка Банка...
6. Анализа на претплати по основ на неосновано исплаќање пензии на деца-корисници на семејни пензии постари од 26 години и пензионери кои во исто време се во работен однос.
7. Анализа, спроведување и контрола на апликативното решение на барањето на МТСП во врска со селективното зголемување на пензии (подоцна основици) на пензиските примања.
8. Внос и валидирање на податоците за стаж и плата за вработените во МВР за постари години.
9. Размена и ажурирање на податоци со поранешни ЈУ- републики за починати пензионери.

3. Одделение за ИТ инфраструктура и поддршка

Во текот на 2020 година е извршена набавка на серверска опрема, инсталација и миграција на продукциските бази на податоци – 3 сервери, 1 “сториџ” и 2 SAN свичеви. Исто така, е набавена, инсталирана и мигрирана Oracle работната база. Во тек е тестирањето на базата од страна на вработените во Одделението за апликативен софтвер и Одделението за развој. Сториџот и SAN свичевите се инсталирани и веќе се користат во мрежата. Набавени се 40

компјутери, 19 лаптопи, 100 принтери и 30 скенери. Лаптопите се инсталирани и веќе се распределени на вработените. Другата опрема почна да се инсталира и ќе се распредели во текот на следните месеци. Реализирана е набавка на услуги за одржување и сервисирање на IBM и Cisco опремата. Направена е измена во Годишниот план за јавни набавки за услуги за одржување на системска инфраструктура и постапката е завршена во 2021 година. Извршена е набавка на услуги за сервисирање – одржување на Avaya VoIP телефонска опрема. Извршена е набавка на услуги за тековно сервисирање – одржување и поправка на информатичка опрема, како и набавка на услуги за одржување на веб страницата на ФПИОСМ. Се изврши миграција на базата на податоци од кирилична на “Unicode” поддршка со инсталација којашто сега е во тест фаза. Реализиран е проект на Владата на РСМ: доставување на преглед на регистрирани податоци во матична евиденција на обврзниците. Се вршеше непречена размена на податоци со поранешните ЈУ-републики. Се спроведуваше и редовно мониторирање, одржување и конфигурирање на серверите, како и одржување на системот за видео надзор, алармните системи, контрола на пристап и евиденција на работното време, како и мониторирање, одржување и конфигурирање на мрежните уреди и IPsec тунелите. Се вршеше т.н. “Backup” на базата на податоци, апликациите, “active directory”, мрежната опрема и конфигурациите на ИТ- опремата. Стручната служба зема учество во проектот за интероперабилност на Министерството за информатичко општество и администрација. Непречено се прифаќаа секојдневно пристигнатите електронски пораки од Трезор, АВРМ и УЈП и се ажурираа податоците во базата на податоци. Се прифаќаа и ажурираа пријави и одјави на корисниците на пензии, се испраќаа датотеки за исплата до банките. Беше давана техничка поддршка на корисниците на ИТ- опрема во Централата и подрачните единици. Се прифаќаа и сите вонредно доспеани налози. Беше извршена евиденција на компјутерска опрема доспеана, испратена и вратена од сервис, како и евиденција на компјутерска опрема за потребите на финансово книжење. За техничка поддршка интервенирано е во 2,014 пријавени случаи. Успешно се пратени околу 545,404 листи за стаж на 63,229 обврзници со преглед на регистрирани податоци во матична евиденција.

11. Стопанисување со имотот на Фондот

Во 2020 година, Одделението за стопанисување со имотот на Фондот, презеде доста активности во врска со своите надлежности и обврски согласно Програмата за работа усвоена од Управниот одбор за непречено и квалитено функционирање на домовите за живеење на корисниците на пензија, стопанисување со станбениот и деловниот простор, извршување на Програмата за реконструкција, адаптација и инвестиционо одржување на објектите на Фондот како во филијалите и Централата, така и на дел од пензионерските домови, обезбедување на потребната документација за впишување на објектите во сопственост на Фондот во катарската евиденција и добивање на имотни листови.

Во овој момент Фондот стопанисува со вкупно 14 пензионерски домови, кои располагаат со 380 станбени единици и во кои се сместени корисници на пензија.

Закупнината редовно се наплаќа преку задршка од пензијата, а останатите трошоци (комунални услуги) со помали потешкотии се наплаќаат. Вкупното задолжување за 2020 година изнесува 3.728.158,00 денари, а од закупнини од корисниците на пензија се наплатени средства во износ од вкупно 3.627.659,00 денари, или 97,30 % наплата.

При ослободување на станови во домовите за живеење на корисниците на пензија, согласно ранг- листата и донесени одлуки од Комисијата, се склучуваат договори со нови корисници и се пополнуваат слободните станбени единици. Домовите се одржуваат редовно и се создадени услови за живеење на корисниците на пензија.

Со примената и функционирањето на електронскиот софтвер за сместување на корисници на пензија во домовите за живеење на корисниците на пензија, се исклучи можноста за влијание на субјективниот фактор при вселувањето на корисниците на пензија во пензионерските домови, бидејќи ранг- листите се јавно објавени на веб -страницата на Фондот и сите баратели на сместување можат да го следат своето напредување на ранг- листите.

Фондот располага и со деловен простор во домовите за живеење на корисниците на пензија со површина од 9.365 м², од кој се издадени 8.625 м², а 790 м² не се издадени. За издавање под закуп на деловниот простор се објавуваат објави за електронско јавно наддавање, а посебна Комисија од Фондот врши избор на најповолен понудувач и после донесената одлука за избор се склучува договор и истиот се издава. Во 2020 година склучени се 4 нови договори за деловен простор.

Во 2020 година Фондот на име закупнина за деловен простор има фактурирано 12.678.837 денари и наплатено 11.559.204 денари, или тековната наплата е 91,17%. Во овој период, од вкупно

пренесените побарувања од претходен период во износ од 5.394.862 денари, наплатени се 1.485.616 денари, или 27,54% од пренесените побарувања.

Во 2020 година, посебно треба да се издвои состојбата со пандемијата од КОВИД – 19, која имаше последици и во функционирањето на закупците, бидејќи не можеа да ја остваруваат својата дејност, а со тоа и да ги подмируваат обврските преземени со договорите.

Во 2020 година, Одделението продолжи со активностите околу ажурирање на документацијата за упис на имотот на Фондот во Агенцијата за катастар на недвижности. За сите објекти со кои располага Фондот, а истите не се запишани во негова сопственост, имаме благовремено поднесено валидна документација до Министерството за транспорт и врски, меѓутоа поради инертноста на службите во министерството, истите сè уште не се завршени.

VI. ЗАКЛУЧОК

Извештајот за работата на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија во 2020 година, комплетно го прикажува остварувањето на сите значајни функции од спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување преку бројни статистички и други показатели.

Воведниот дел од извештајот, во скратена форма ги прикажува сите активности во 2020 година, а во продолжение на Извештајот споредбено и аналитички се прикажани остварените резултати.

Остварените приходи во 2020 година и пренесените парични средства од 2019 година, овозможија Фондот редовно и навремено да ги изврши обврските кон корисниците на пензија и други права од доменот на својата работа, како и другите обврски кои произлегуваат од тековното работење на Фондот. Зголемените приходи за 2,32% во однос на 2019 година и остварениот вишок на приходи во однос на расходите од 469,42 денари, претставува чекор кон стабилизација на пензискиот систем.

Фондот и покрај пандемијата работата во 2020 година ја изврши ефикасно, успешно и навремено, што се гледа од деталните податоци за извршените задачи и успеа да оствари позитивни финансиски резултати.

Осигурениците и корисниците на пензија непречено ги остваруваа своите права во Фондот во согласност со Законот, Статутот и другите општи акти на Фондот.

Исплатата на пензиите во услови на пандемија Фондот ја извршуваше редовно и направи напор да ги исплаќа пензиите во последната недела од тековниот месец со единствена цел да овозможи корисниците на пензија да не се изложуваат на здравствен ризик, односно групирање по деловните банки, а усогласувањето на пензиите се вршеше согласно законските прописи.

* *
*

Управниот одбор на Фондот, на седницата одржана на 27.04.2021 година, го усвои Извештајот за работата на Фондот на ПИОСМ во 2020 година.

Директор на Секторот за финансиски прашања

Ajredin Amzai

Директор на Секторот за остварување на правата од ПИО

Анита Котевска-Ристик

Директор на Секторот за човечки ресурси, правни и општи работи

Виолетка Спасевска

Координатор на Секторот за информатика

Hajredin Jaija

Координатор на Секторот за спроведување на одредбите на ЕУ и меѓународните договори за социјално осигурување

Трајко Премчески

02-2195/
27.04.2021

ДИРЕКТОР
Билјана Јовановска

УПРАВЕН ОДБОР

Претседател,
Боро Варошлија

